

Stenogrammid

XIV Riigikogu, III Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 20.05.2020, 12:00

Toimetatud

12:00 Infotund

1. 12:01 Olukord riigis
2. 12:13 Teiseks laineks valmistumine
3. 12:28 ERJK-ga toimuv
4. 12:39 Turismimeetmed
5. 12:52 Perepoliitika
6. 13:03 Lennunduses toimuv
7. 13:17 Metsanduse arengukava
8. 13:26 Kontrolli alt väljunud eelarvekulud
9. 13:41 Tartu ümbersõidud
10. 13:55 Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon

12:00 Infotund

12:00 Esimees Henn Põlluaas

Tere hommikust, austatud kolleegid ja austatud valitsuse liikmed! Alustame infotundi! Kõigepealt kohaloleku kontroll.

Kohaloleku kontroll

Kohal on 21 Riigikogu liiget, puudub 80.

Tänases infotunnis osalevad järgmised valitsuse liikmed: peaminister Jüri Ratas, keskkonnaminister Rene Kokk ja rahvastikuminister Riina Solman. Nagu ikka, saavad kõigepealt sõna eelnevalt registreerunud Riigikogu liikmed, nemad saavad võimaluse ka täpsustavaks küsimuseks, ja siis saalist üks küsimus. Küsimuse esitamiseks on aega kaks minutit, vastamiseks kolm minutit. Ja palun infotunni lõpus arvestada sellega, et viimase küsimuse jaoks peab jääma kaks minutit, vastamiseks kolm minutit ja siis veel kolm minutit, miinimum kaks minutit saalikutsungiks.

1. 12:01 Olukord riigis

12:01 Esimees Henn Põlluaas

Esimesena küsib Indrek Saar ja talle vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:02 Indrek Saar

Aitäh sõna andmast! Lugupeetud peaminister! Esmaspäeval sai eriolukord läbi ja me jätkame hädaolukorras. Seda, et tegemist on väga suure kriisiga, te oma esmaspäevases poliitilises avalduses Riigikogu ees ka rõhutasite, öeldes, et tegemist on iseseisvuse taastanud Eesti suurima tsiviilkriisiga. Ja nii nagu teie kõnest välja tuli, ootab meid suure tõenäosusega ees Euroopa Liidu ajaloo suurim majanduslangus. See toob kaasa hulga muresid, lisaks tervisemuredele ka muresid majandusvaldkonnas ja sotsiaalvaldkonnas. Tuhanded inimesed on juba kaotanud töö ja karta on, et neid võib olla veel kümneid tuhandeid, paljud ettevõtted peavad ennast ümber korraldama või end sootuks kinni panema, sotsiaalsed probleemid võivad võimenduda, ebavõrdsus- ja ebaõiglustunne ühiskonnas suurened. Kõik need on asjad, mis vajavad kriisi käigus väga tõsist valitsuse ja Riigikogu

tähelepanu. Aga tuleb välja, et selle kriisiga on väga otseselt seotud ka erakondade rahastamise korraldus ja kontroll, sest teie erakonnakaaslased ja koalitsioonikaaslased andsid veel enne, kui te tulite oma poliitilist avaldust tegema, Riigikogule üle eelnõu, mis teeb ettepaneku ERJK ära kaotada. Ei ole võimalik, et te erakonna esimehena ei ole selle teemaga kursis. Palun selgitage meile ja Eesti avalikkusele, mis on tänase erakondade rahastamise kontrolli süsteemi puhul valesti. Miks tuleks seda nüüd kriitilises olukorras muuta ning kulutada sellele hulk Riigikogu töötunde ja pidada avalikku diskussiooni just sel teemal?

12:04 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Hea küsija! Ma arvan, et sellel sissejuhatusel, mis te tegite, ma ei peatu, sest see ju teie huvi ei ole. Teie huvi on ERJK, mida te oma küsimuse lõpus nimetasite. Jah, me loomulikult oleme seda kolme erakonna vahel arutanud. Kui te küsite minu isikliku tunnetuse kohta, siis see on selline, et erakondade rahastamise järelevalve kvaliteeti peab veel rohkem parandama, see peab muutuma veel tõhusamaks, veel paremaks. Riigikontrolli pädevust mina nendes küsimustes, mis on seotud usaldusväarsuse, erapooletuse ja sõltumatusega, aga ka ressursi ja kogemusega, kindlasti kahtluse alla ei pane. Vastupidi, ma arvan, et see annab ka erakondade rahastamise järelevalvele rohkem juurde ja annab uue kvaliteedi.

12:05 Esimees Henn Põlluaas

Indrek Saar, palun täpsustav küsimus!

12:05 Indrek Saar

Täna! See vastus oli väga põgus ja te sisuliselt ei vastanud mu küsimusele, mis on praegusel hetkel valesti, et just nüüd tuleb selle teemaga tegelema hakata. Avalikkuses on seda nimetatud pehmelt öeldes väga küüniliseks käitumiseks, et valitsusliit kasutab ära kriitilist olukorda, kus tähelepanu ühiskonnas on paratamatult mujal, ja teeb midagi sellist, mis näib olevat justkui osa valitsuserakondade huvides. Ei ole ju mingi saladus, et ERJK on siia maani mõistnud välja üsna suuri summasid või nõudnud üsna suurte summade tagasimaksmist just nimelt teie erakonnalt. Seda on vist seitsme aastal jooksul, kui ma õigesti mäletan, olnud üle kahe miljoni euro ja ma saan aru, et mingid vaidlused ja nõuded on jätkuvalt üleval. Kas teile ei tundu, et see jätab väga vale mulje sellest, millega peaministri erakond praegusel hetkel tegeleb ja mis on ühiskonna kõige olulisemad valupunktid? Ma siiski palun teie hinnangut sellele. Kas teil ei ole peast läbi käinud mõtet selgitada oma erakonnakaaslastele, et see ei ole aeg ja koht tegeleda asjadega, mis näivad omaenda erakonna rahaasjadega tegelemisena, selle asemel et tegeleda ühiskonna jaoks väga oluliste valuprobleemidega, mis on kriisiga seonduvad?

12:06 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Kui ma ütlesin eelnevale küsimusele vastates, et minu meelest saab erakondade rahastamise järelevalve tõsta uuele tasemele, veel kõrgemale, kvaliteetsemale tasemele, siis ei öelnud ma teile mitte kuidagi, et see tähendab seda, et erakondi, sh Keskerakonda, tulevikus rohkem ei kontrollita. Vastupidi, ma arvan, et see kontroll muutub veel professionaalsemaks, veel tõhusamaks. Jah, teil on õigus, ERJK on teinud ettekirjutusi. Mul ei ole statistikat, missuguste erakondadele, aga kindlasti on ta ka minu erakonnale teinud ettekirjutusi. Me oleme jäänud süüdi, oleme neid trahve tasunud. Ja see on nii ka tulevikus. Loomulikult teeme me kõik selleks, et erakonnal eksimusi enam ei tuleks. Ma loodan, et ka teie juhitud erakond teeb samamoodi. Ja kui tuleb, siis loomulikult tuleb need karistused vastu võtta ja trahvid maksta. See ei tähenda kuidagi seda, et trahve või karistusi tulevikus maksma ei hakata.

Ma saan aru, et te pahandate ka sellepärast, et selle eelnõuga tuldi välja just nüüd. Kõigepealt, see on Riigikogu liikmete, Riigikogu fraktsioonide algatatud eelnõu – punkt üks. See ei ole valitsuse eelnõu. Mina arvan, et see, et Riigikogu saaks seda menetleda, on mõistlik, ja kindlasti saab seda eelnõu teha menetlemise raames paremaks, ka see on mõistlik. Ma arvan, et mõistlik on seegi, et selle eelnõu juhtivkomisjon, kui ma ei eksi, on põhiseaduskomisjon. Kindlasti on minu arvates väga õige kuulata ära, mida Riigikontroll ise sellest arvab, kuidas tema seda asja näeb, et kui see otsus teha, siis missuguseid muudatusi tuleks eelnõusse teha. See kõik on minu meelest järgnevate nädalate või päevade küsimus – ma ei tea, kui kaua see menetlus kestab –, järgneva menetluse küsimus. Igale juhul tuleb seda teha väga põhjalikult. Väide või etteheide, et siis enam ei trahvita või siis enam ei kontrollita – no siis ei ole

seda eelnõu ju enam mõtet teha. Vastupidi, ma arvan, et see peab muutuma veel tõhusamaks ja professionaalsemaks.

12:08 Esimees Henn Põlluaas

Urmas Kruuse, palun!

12:08 Urmas Kruuse

Austatud istungi juhataja! Lugupeetud peaminister! Täna hommikul saime Postimehest lugeda, et põllumehed on saatnud maaeluministrile järjekordse kirja, kus viidatakse selgelt, et 800 hektaril on umbes 2000 tonni maasikaid, mis vajavad korjamist, ja põllumehed vajavad kiiresti abikäsi. Te olete jätnud oma tegevusega ja ka teiste valitsusliikmete tegevust kirjeldades selge mulje, et eirate vajadust hooajalist välistööjõudu kasutada. Ühtegi lahendust, mida te välja olete pakkunud, ei ole seni suudetud realiseerida ja neist ei ole olnud abi. Öelge palun, mida põllumehed peaksid tegema, et teie juhitud valitsus mõistaks, et saak ei saa jääda põllule, ja et need inimesed, kes on investeerinud oma ettevõtlusesse, sissetulekusse, ei peaks minema töötukassasse abiraha järele. Ja kuidas on võimalik, et teie peaministrina lubasite maaeluministri täna puhkusele, nii nagu selles kirjas viidatakse – hetkel, kui tegelikult lahendused on leidmata?

12:10 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Valitsuses on reeglina tõesti selline korraldus, et kui ministrid lähevad puhkusele, siis iga minister vastutab oma valdkonna eest ise ja peaminister allkirjastab avalduse. Ma ei tea, et ma oleks kordagi ühegi ministri puhkuseavaldust mitte allkirjastanud, nii et see on küll huvitav rünnakunurk, millest te lähtute. Aga te küsisite, et mida ollakse teinud. Ollakse teinud seda, nagu ma olen teile ka vastanud, et just põllumajandussektoris on inimestel pikendatud töötegemise võimalust kuni 31. juulini. Me oleme sellest teiega rääkinud, ma arvan, kolmel-neljal korral. Teiselt poolt, nagu ma siin mõni päev tagasi vastasin, on oluline ka see, et parandataks suhtlust läbi Siseministeeriumi ja töötukassa, et need inimesed, kes mingis sektoris jäävad täna tööta, oleks huvitatud edasi töötamisest ning viidaks võimalikult kiiresti kokku põllumajandussektori ja põllumajandusettevõtetega. Ma arvan, et väga oluline on ka see, et me kõik teeksime täna ühiseid pingutusi, et epidemioloogiline olukord paraneks, piirangud väheneksid, leeveneksid ja et me ühel hetkel saaksime taas öelda, et piirid on avatud, normaalne liiklus on taastatud, mis tähendab ka seda, et hooajatöötajad saavad Eestisse tulla ja siin rakendust leida. Aga on ka neljas pool, mis ei ole kindlasti vähem oluline ja viimane – see on see, et Eestimaa ise on kaotanud, väga paljud Eestimaa inimesed on kaotanud töö, töötuid tuleb iga nädal juurde ja see on fakt. Meil on täna töötukassameede, mis on tõesti olnud väga edukas ja efektiivne, kuid nagu te teate, on selle meetme mõte olnud anda hüvitist märtsi, aprilli ja mai eest ning siis see meede lõppeb. Töötukassa on nõukogu tasemel seda arutanud ja teinud uue ettepaneku, et see meede võiks pikeneda juunikuuni. Küsimus on selles, mis tingimustel seda teha ja kas sinna tuleb ka riigisektorist lisaraha juurde panna. Ma väga loodan, et saame neid arutelusid pidada homme valitsuse tasandil. Kindlasti on üks oluline nüanss ka see, kui palju on juunikuus Eestimaal töötuid ja kui palju on tööpuudus kasvanud. Ma arvan, et kõik need neli punkti on olulised. Ei ole nii, et me saame ainult ühe kaardi või ühe vitsaga seda küsimust lahendada. Ma arvan, et ükski nendest ei anna täislahendust. Võib-olla tõesti see, kui viirusepuhang on igal pool selline, et piirid saab täielikult avada, on kõige kiirem ja kõige efektiivsem lahendus. Ma usun, et selle nimel kõik ühiskonnad ka töötavad.

12:13 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 12:13 Teiseks laineks valmistumine

12:13 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Kaja Kallas ja talle vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:13 Kaja Kallas

Aitäh! Hea peaminister! Eriolukord on tõepoolest selleks korraks läbi, aga nagu juttu on olnud – ka te ise olete öelnud ja erinevaid hinnanguid on antud –, tuleb võib-olla teine laine. Eks me teame, et see, et me suutsime sellele esimesele lainele nii hästi vastu pidada või sellega hakkama saada, on olnud Eesti inimeste suur panus, ja kindlasti hoitakse seda joont, et teist lainet ei tuleks või et see ei tuleks nii suur. Aga siiski, see, mis inimesi huvitab ja nende igapäevast elu puudutab, on see, et kui tuleb teine laine, siis milliste piirangutega peab ikkagi arvestama. Te ju peate valitsuses mingisuguseid arutelusid sel teemal, et millised on need piirangud. Alles sel nädalal oli siin just uudis, et võib-olla peab sügisel olema valmis koolid uuesti kinni panema ja minema üle distantsõppele. Mis on need asjad, mille kohta te ütlete, et sellised asjad tulevad, need on need kavad, mida te kavatsete ellu viia? Ettevõtjatel, töötajatel ja ka inimestel, kes peavad lastega kodus õppima, on neid sõnumeid vaja, sest muidu nad ei tea oma samme tulevikuks seada. Millised on olnud need arutelud ja kuhu te olete jõudnud seoses sellega, kuidas järgmiseks laineks valmistuda?

12:14 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! See on kindlasti väga tähtis ja oluline küsimus. Kuid vaevalt, et teiegi oskate öelda, missugune see teine laine saab olema. Ma ei ole kohanud maailmas veel ühtegi ametikaaslast, kes oleks osanud seda öelda, ja ei ole ka ükski doktor, viroloog ega epidemioloog öelnud, missuguseks see teine laine kujuneb. Loomulikult on küsimus ka selles, missugustes maailmajagudes ja riikides ning kuidas see kujuneb. Aga selge on see, et teiseks laineks on prioriteet nr 1 vähemalt minul jätkuvalt rahva tervis. Ma arvan, et sellest ei saa me üle ega ümber. Rahva tervise aspekt on kõige tähtsam ja kõige olulisem, see on see, mida me peame kaitsma ja mille nimel peame esimesena tegutsema.

Nüüd, teie küsimus majanduspiirangute kehtestamise ning teatud majandussektorite ja ettevõtluse sulgemise kohta on loomulikult õigustatud. Ma arvan, et kõige olulisem õppetund järgmiseks korraks on see, et kõiki neid piiranguid rakendatakse nii lokaalselt kui võimalik. Ja eks ka selle kriisi lõpupoole, kui puhang ei olnud enam nii suur, saime teatud õppetunde. Te olete mitu korda sedasama küsimust küsinud ja ma olen teile vastanud, et üheks oluliseks õppetunniks on olnud see, et kui võimalik, siis viia sulgemine läbi lokaalselt, ainult teatud aadressidel. Näiteks seesama Tartu linnas asuva ühiselamu näide, kus Raatuse tänaval suleti konkreetselt üks hoone. Piirangud pandi peale üksnes seal, mitte üle Tartu linna. Kindlasti peame vaatama olukorda ka geograafiliselt, nii et kui on puhangud kuskil Eestimaa nurgas, siis see ei peaks tähendama kogu Eestimaa sulgemist.

Aga me tõesti ei tea, missuguseks see teine laine võib kujuneda, kui see tuleb. Ma arvan, et siin on kahtlemata oluline see, et mida vastutustundlikumalt me käitume nii maikuus kui ka terve suve jooksul, seda paremini me teiseks laineks valmis oleme ja seda väiksem see laine olema saab. See, et nakkus levib ikkagi inimeselt inimesele, on väga tugevalt teaduslikult tõestatud, see on peamine leviku vorm. See tähendab aga seda, et suurüritused on Eestis juulis ja augustis ära keelatud. On öeldud, et maksimaalne avalikel üritustel osalejate arv võib juulis ja augustis olla välitingimustes tuhat inimest. Ja loomulikult kõik teised usaldusmeetmed, milleks me peame kogu maailmas, sh Eestis, olema valmis paremini, kui oldi kevadel.

12:17 Esimees Henn Põlluaas

Kaja Kallas, täpsustav küsimus, palun!

12:17 Kaja Kallas

Aitäh! Ma võib-olla lähtungi sellest, mis te vastasite nende piirangute kohta, mis kehtivad veel praegu, pärast eriolukorra lõppu. Millest lähtuvalt on otsustatud need piirangud teha just sellistena ja kuidas on nende puhul lood sõnumite selgusega? Mida ma siin silmas pean? Eelkõige rõhutatakse igal pool, et lubatud on tuhat inimest, näiteks ürituste puhul, aga seejuures peab olema täidetud 2 + 2 reegel. Kui teha see eriolukorra leht lahti, siis on näha, 2 + 2 reegel tähendab seda, et kaks inimest korraga ja kaks meetrit vahet. Kas tuhat inimest tähendab seda, et on kaheinimeselised üksused, kes peavad olema teineteisest kahe meetri kaugusel, või seda polegi lihtsalt võimalik järgida? Või näiteks sportimine: kümme inimest koos kahemeetriste vahedega, aga 2 + 2 reegel peab olema täidetud. Kas siis kaks inimest koos või ikkagi kümme inimest koos? Neid reegleid on palju. Näiteks see, et restoranis võid sa olla kella kümneni, aga kell kümme tuleb politsei trahvima neid inimesi, kes seal restoranis on, ja seda restoranipidajat. Kas see viirus hakkab pärast kella kümnet kuidagi rohkem levima, et restoran tuleb siis kinni panna, või millest lähtuvalt see otsus on tehtud? See toob ettevõtjatele teatud koormust

juurde, just turismisektoris, mis on niigi kogu selle kriisiga väga palju pihta saanud. Minu küsimus seisneb selles, kas on mõtet teha reegleid, mis tegelikult panevad inimesi riiki petma, panevad valetama. Helistad restorani, tahad panna viiele inimesele laua kinni, küsitakse, kas te olete perekond, sest kehtib 2 + 2 reegel, ning kõik need inimesed ütlevad, et jah, nad on perekond. Aga miks sellist reeglit teha ja mis eesmärki see kannab? Kas see pigem ei pane inimesi käituma nii, et nad lähevad reeglitega, mis ei olegi võib-olla mõistlikud, justkui vastuollu?

12:19 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu! Teil oli mitu küsimust, ma hakkän algusest peale tulema. Kõigepealt see üldpõhimõte – te ütlesite, et panevad inimesi riiki petma. Tõite restorani näite, et kui helistad ja soovid laua kinni panna, siis küsitakse, kas olete perekond, ja siis inimesed petavad. Noh, ma arvan, et see on, jah, sihuke suhtumise küsimus või usuküsimus. Ma siiski arvan, et Eesti inimesed peavad neid reegleid oluliseks, usaldavad neid ja ka riik usaldab inimesi. Ka seesama eraettevõtja usaldab seda inimest. Ma ei kujutaks teistmoodi ettegi, et näiteks oleks politsei ukse peal, kes vaataks, kas on ühe perekonna ID-kaardid ja passid jne. Ma arvan, et see on väga mõistlik küsimus restoranipidajal. Kui mina oleks restoranipidaja, küsiksin täpselt samamoodi. Ja ma eeldan, et vastaja vastab ausalt. Mina kindlasti usaldan Eesti inimesi, ma siiralt usaldan Eesti inimesi. Minu meelest on see selline filosoofiline, erinevatest vaatenurkadest lähtuv lähenemine – see, mida teie oma küsimusega küsisite, ja see, mida mina välja ütlesin. Nüüd, te tõite selle 2 + 2 reegli ja küsisite kontsertide kohta. Jah, teile on õigus, et maksimaalselt kaks inimest koos. Kui on perekond, võib olla rohkem inimesi koos, ja järgmise inimese või grupiga peab olema kahemeetrine vahe. Täpselt seda see tähendabki, et kontserdid peaks toimuma selle põhimõtte alusel: järgitakse 2 + 2 reeglit ja siseruumis on täituvus maksimaalselt 50%, kuid mitte rohkem kui 500 inimest, ning väljas kehtib samuti 2 + 2 reegel ja kokku tuhat inimest. Te küsite, kes seda kontrollib. Seda teeb ürituse korraldaja, kes üritust läbi viib, talle on ette antud teatud reeglistik, mida ta peab täitma. Eks ürituse korraldaja peab selle reegli täitmise tagama. Lõppkokkuvõttes saab selliseid reegleid alati kontrollida ka Politsei- ja Piirivalveamet, kui neile tulevad kaebused ja helistatakse, et reegleid ei täideta.

Te tõite välja ka spordi. Mina kujutan ette, et sportida saab kindlasti kümneses grupis, kus järgitakse 2 + 2 reeglit. Väga ilusti saab. Saab teha võimlemisharjutusi, jooksuharjutusi, pallimänguharjutusi – ma ei näe siin mingit probleemi. Tõsi, teatud spordialasid niiviisi loomulikult lõpuni harrastada ei saa, aga sellist üldfüüsilist ettevalmistust saab väga vabalt teha. Ma ei näe siin mingit probleemi. Ja restorani puhul ma juba vastasin teile, et nii see ongi, nagu te küsisite.

Nüüd, see küsimus on võib-olla laiem, et kui kaua see reeglistik kehtib või et kas koroonaviirus tuleb õhtul peale kella kümnet rohkem külla. Ei, sellist teaduslikku lähenemist ei ole olemas. Aga kindlasti on olemas see lähenemine, et mida rohkem me suudame kontakte vältida, seda vähem see viirus levib. Aga ühel hetkel tuleb ka need piirangud maha võtta, näiteks 2 + 2 reegli piirang ja ka restoranide piirang. Ja seda me arutame.

12:23 Esimees Henn Põlluaas

Urmas Kruuse, palun!

12:23 Urmas Kruuse

Austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Teie viimasele vastusele viidates on ekspertidel ka arvamusi, et kui avalikus ruumis kontrollitult ei lasta tegutseda, siis kolivad üritused põranda alla ja põranda all võib neid kontakte olla kordades rohkem kui siis, kui lubatakse inimestel peale kümnet intelligentselt ja viisakalt avalikus ruumis teatud tüüpi seltsielu elada. Aga mu küsimus puudutab seda, et jalgpallivõistlused on lubatud, ma olen nii aru saanud. Ka meie eelmised peaministrid paistavad silma jalgpallilembusega, mis iseenesest on tervitatav, mõni peaminister ka veel korvpalliga, aga nende mängude puhul pole kindlasti võimalik 2 + 2 reeglit täita. Vaadates teie valitsuse poliitikat, on silma jäänud kaks aspekti. Üks on tervise aspekt. Teatavasti on ka sporti kaasatud välismängijaid. Ja mu küsimuse esimene pool ongi seotud sellega, kas te ka Eesti spordis soovitate hakkama saada ainult Eesti sportlastega, kaasa arvatud meeskonnamängudes. Kas nemad peavad samamoodi valmis olema nagu põllumajandussektor? Ja teine osa on see, et kui jalgpallimäng on lubatud, siis kindlasti te olete märganud, kuidas suurtel maasikapõldudel korjatakse marjad üles sellisel viisil, et maasikakorjajad lebavad teatud vahedega sellisel platel. Selle peal on võib-olla neljandik jalgpallimeeskonnast. Mis erisus

see siis on, miks maasikakasvatavad ei võiks saada seda formaati kasutada? See ei ohustaks tervist rohkem kui võib-olla nimetatud jalgpallimäng, kus kontaktide hulk mängu ajal on ju tegelikult vaata et kordades suurem?

12:25 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea küsija! Ma saan aru, et see mõte, mis te ütlete, et üritused lähevad avalikust ruumist põranda alla – ju te peate silmas seda, et tekivad sellised erapindadel kogunemised, peod, olengud. Ma ei taha küll öelda, et juubelid on põrandaalused üritused. Mina sellisele suhtumisele kindlasti alla ei kirjuta ega poolda seda. Juubelid ei ole kuskil põranda all, toimuvad ilusad sünnipäevad ja juubelid. Aga tõesti, need on erakogunemised ja need ei ole reguleeritud. Need ei ole reguleeritud! Aga vaadates erinevaid sõpruskondi ja teistega suheldes, pean ma ütleva, et minu meelest lähtuvad täna väga paljud ka oma sõpruskondades sellest, et kokku ei saada või saadakse kokku väga väheste leibkondadega. See toimib minu meelest väga hästi. Ei ole selliseid suuri erapidusid erapindadel, kus kõik üksteisega lävivad ja inimeste vahel on väga vähe distantsi. Pigem hoiavad inimesed nendel sünnipäevadel ikkagi distantsi. Mul on kahjuks olnud kohustus käia sel raskel ajal peiedel, seal oli samamoodi. Peielauas hoiti distantsi, oli kohe näha, et inimesi oli matusel ja peiedel vähem. Ma usun, et ka sellised suured positiivsed üritused, milleks on pulmad või juubelid, on inimesed võimaluse korral lükanud edasi ja nad teevad seda oma isiklikust vastutustundest. Nii et sellega, et neid kuidagi märgistada – põranda all ja kuidagi vähem nõuetele vastavalt, nagu te ütlesite –, ma kindlasti nõus ei ole. Ma usun, et ka väga paljudel eraüritustel tagatakse desinfitseerimisvõimalus, ning tagatakse see, et kokkupuudet, lähidistantsi on eelmise aasta kevadega võrreldes sel aastal kindlasti vähem. Aga ma ei saa öelda, et see on sajaprotsendiliselt nii.

Nüüd, oma järgmises küsimuses toote te sisse väga huvitava aspekti, spordi. Teil on veel üheksas küsimus, mis puudutab Tartu ümbersõitu. Kindlasti suudate ka selle spordiks ümber defineerida. Ma väga huviga vastaksid teile spordi kohta laiemalt. Aga mina arvan küll, et kui Eesti klubid soovivad rahvusvahelisel areenil läbi lüüa – ja oleks neid klubisid, kes julgeksid sellise julguse võtta, julgeksid selliseid eelarveid teha –, siis kindlasti on lisaks Eesti tublidele noorsportlastele ja sel hetkel vanuse poolest parimatele ka neid, kes on väljastpoolt sisse tulnud, sisse ostetud. See on väga mõistlik. Aga nüüd maasikakorjamist jalgpalliga võrrelda, no see on päris keeruline pähkel. Eks lähtume sellest edaspidi.

12:28 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 12:28 ERJK-ga toimuv

12:28 Esimees Henn Põlluaas

Küsimuse number kolm esitab Lauri Läänemets ja talle vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:28 Lauri Läänemets

Lugupeetud Riigikogu esimees! Lugupeetud peaminister! Te ütlesite erakondade järelevalve rahastamise komisjoni tegevust muutva eelnõu kohta siinsamas saalis, et erakonnad ja ma sain aru, et ka teie olete sellel teemal kõnelenud ja olete seda eelnevalt arutanud. Te ütlesite ka seda, et selle eelnõuga viiakse erakondade rahastamise järelevalve uuele ja kõrgemale tasemele. Palun selgitage selle eelnõu kõige olulisemaid mõtteid ja sisu. Kuidas on uuele tasemele viimine võimalus kaotada menetluste algatamise võimalus, kui võimalikud rikkumised on pandud toime rohkem kui kolm aastat tagasi – seni võib uurimistoiminguid teha ka 10 või 20 aastat tagasi toime pandud rikkumise korral? Ja miks soovib teie juhitud Keskerakond kaotada ettenähtud väga tõhusa sunnivahendi, viivise küsimise?

12:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Nagu ma ütlesin, on see eelnõu Riigikogu algatatud, Riigikogu kolme fraktsiooni algatatud. See ei ole valitsuse algatatud eelnõu. Ma arvan, et seda eelnõu tuleb menetleda väga tõsiselt. Nagu ma ütlesin ka eelnevale küsimusele vastates, mida küsis härra Saar, on Riigikontrolli

ettepanekud, kuidas teha see eelnõu menetluse käigus veel paremaks, väga põhjendatud. Te toote välja selliseid väga detailseid küsimusi, näiteks tagasimineku kuni kolm aastat. Minu meelest võib selle üle vabalt diskuteerida, miks mitte. Kui mõelda korra selle peale, et Riigikogu tsükkel on neli aastat ja et seda pikendada – ma arvan, et seda peabki põhiseaduskomisjonis tõsiselt menetlema, ja ma arvan, et nii see peabki olema. Ma jään oma ütluse juurde, et kui küsida, mis on põhieesmärk, siis põhieesmärk on tõesti see, et ei ole kuidagi mõeldamatu või võimatu viia erakondade rahastamise järelevalve küsimus Riigikontrolli alla. Ja nagu ma ütlesin härra Saarele, siis ega ma teile teistmoodi vasta, et kindlasti on Riigikontroll minu silmis usaldusväärne, ta on iseseisev, ta on autonoomne. Aga me peame arvestama ka seda, et tema ressurss on igas mõttes suurem ja kogemused pikemad. Ärge lugege sellest vastusest välja, et ERJK on kuidagi halb või ei kõlba, aga ma arvan, et seda tasandit tuleks tõsta. Seda diskussiooni on ju peetud, ma ei tea, viimase kahe, kolme, nelja, viie aasta jooksul. Ei saa öelda, et seda teemat ei oleks arutatud, et see võiks olla ka Riigikontrolli all. Nii et minu meelest võiks seda diskussiooni siin Riigikogus pidada. Aga veel kord, rahastamise järelevalve küsimus ei saa kuidagi leeveneda, see ei saa kuidagi hägusamaks muutuda. Vastupidi, ma arvan, et see on uus tasand, uus kvaliteet ja sellest tuleb lähtuda. See, millised on konkreetsed paragrahvid või ajaline tagasimineku – selle kõige kohta saab menetlemise ajal ettepanekuid teha ja tulebki teha.

12:31 Esimees Henn Põlluaas

Lauri Läänemets, täpsustav küsimus, palun!

12:31 Lauri Läänemets

Aitäh! Härra peaminister! Ma ei usu, et te nii tähtsa ja nii palju Keskerakonda ja Keskerakonna praegusi probleeme, mis on uurimise all, puudutava eelnõu esitamisest teadlik ei olnud. See on minu arvates kõige jõhkramalt võimu enda kasuks kuritarvitav eelnõu, mida Eesti poliitikas üldse nähtud on. Erakondade rahastamise komisjoni likvideerimise eelnõuga tühistate kõik menetlused, mis Keskerakonna vastu on algatatud, ja pärast seaduse vastuvõtmist ei võimalda nende edasist uurimist. Selgitage seda palun mulle ja Eesti rahvale! Kas te olete Keskerakonna juhi ja peaministrina nõus lubama siin ja praegu, et teete kõik, et veenda Keskerakonna fraktsiooni ja oma koalitsioonipartnereid selles, et see eelnõu tagasi võtta?

12:32 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui kolm erakonda on selle sisse andnud, siis Riigikogu liikmete, Riigikogu erakondade ning fraktsioonide ja komisjonide üks oluline tööülesanne ongi ju seadusloome. Ma ei saa nüüd aru, miks te siin minuga kõva häälega kärgite. Kui Riigikogu soovib midagi menetleda, siis selle võimaldamine on demokraatliku ühiskonna tunnus ja ma kindlasti toetan seda. Kui te ütlete, et te mind ei usu, ei saa ma muud teha. Usute või ei usu, see on teie küsimus. Nagu ma ütlesin, see ei ole valitsuse algatatud eelnõu, punkt üks. See on Riigikogu liikmete või Riigikogu fraktsioonide algatatud. Ja punkt kaks, pidada siin teiega detailset vestlust kõikide lõigete ja punktide üle – ma arvan, et see menetlus peab toimuma Riigikogus.

Nüüd, te seote selle eelnõu kuidagi ainult Keskerakonnaga. Ma vastasin teile, et Keskerakond on oma valusad vitsad kätte saanud. Ma ei ole seda kunagi ju eitanud ja me oleme trahvid tasunud. Ka tulevikus, kui ühe erakonnaga sedasi läheb – ja võib-olla juhtub, härra Läänemets, mõnikord ka nii, et see on Sotsiaaldemokraatlik Erakond –, siis tuleb oma kohustused täita. Nii see peab olema.

Nüüd, see teie väide, et mingid asjad nagu kukuvad ära. Ma arvan, et neid vaidlusi, mis on täna üleval, tuleb ikka edasi pidada. Aga tuleviku mõttes, et oleks mingisugune ajaline piirang – andke andeks, aga ma mäletan, et seda on erinevad erakonnad öelnud, ka Rahvaliit on seda öelnud, et teatud ajas tagasimineku, teatud menetlused tuleks aastatega ära piirata. Neid paralleele võime päris palju leida ka tänases seaduses, kus mingid eksimused on teatud aastatega ära piiratud, st ajas rohkem tagasi ei minda. Selle üle, kas see on kolm aastat või mingi muu arv aastaid, peaksid minu meelest põhiseaduskomisjonis ja siin täiskogus need debatid käima.

12:34 Esimees Henn Põlluaas

Kristina Šmigun-Vähi, palun!

12:34 Kristina Šmigun-Vähi

Lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud minister! Ma ei hakka siin üldse pikka sissejuhatust tegema ja rääkima, kui olulised on spordiklubid, erahuvikoolid, huvikoolid, vabaajakeskused, vaid lähen kohe küsimuse juurde. Käimasoleval nädalal said uksed avada siseruumides tegutsevad spordiklubid ning vabaajakeskused, huvikoolid ja erahuvikoolid. Ent eriolukorrast väljumise reeglid ei võimalda paljudel spordiklubidel toimida sajabrotsendilise täituvusega. Lapsi, noori, harrastajaid on gruppides rohkem, kui reeglid lubavad. See tähendab, et spordiklubide ja vabaajakeskuste sissetulekud võivad jääda poole võrra väiksemaks, mõnel juhul kolmveerandi võrra väiksemaks. Me teame, et kohe tuleb suur suvi ja lapsed lähevad koolivaheajale. Spordiklubid ja erahuvikoolid suvel tavaliselt täisvõimsusega ei tööta. Mu küsimus on järgmine: kas Vabariigi Valitsusel on plaanis järgmise eelarve koostamisel välja töötada lisatoetusi spordiklubidele, vabaajakeskustele, huvikoolidele, erahuvikoolidele?

12:36 Peaminister Jüri Ratas

Jah, suur tänu teile, austatud küsija! Ma loodan, et Riigikogu esimees ja härra Läänemets ei pahanda, kui me ERJK teemalt läheme üle spordivaldkonda, aga ma kindlasti soovin teile vastata. Ma olen nõus, et see probleem on olemas. Te küsite, kas me näeme eelarves ette mingisuguseid toetusi klubidele. Vastus on, et Riigikogu on eraharidusele, erahuvikoolidele tänases lisaelarves ette näinud 15 miljonit eurot. Nüüd, kui me räägime spordiklubidest ja trennidest, siis on Riigikogu eraldanud kultuuriministri vastutuse alla 25 miljonit eurot, see puudutab nii kultuuri- kui ka spordivaldkonda. Ma olen nõus, et Eestimaal on päris palju suuri eraspordiklubisid, olgu need jõusaalid, aeroobikasaalid, tennisehallid jne. Nende jaoks on Riigikogu andnud toetust minu meelest suurusjärgus 400 000 eurot, mis läheb Eesti Olümpiakomiteele, kes peab selle jaotuse tegema. Vähemalt selline on olnud esialgne plaan. Lisaks oleme toetanud suuri kaubanduskeskusi, kus samuti tegutseb täna väga suur osa spordiklubisid. Ma igal juhul arvan, et peame tegema kõik, et sporti toetada. Kui ütleme – või vähemalt mina ütlen nii, ma ei tea, kas te nõustute minuga või mitte –, et koroonakriisi puhul on tähtis eeskätt rahva tervise kaitsmine, siis, nagu me teame, on sport ja igasugune liikumine, eriti veel noores eas, ääretult oluline. See on ääretult oluline harjumuse kujundaja, et järgitaks põhimõtet "Terves kehas terve vaim". Ja igal juhul pean ma oluliseks, et selle kriisi raames klubisid toetataks. See kriis on ka klubide jaoks, ütleme ausalt, kestnud *circa* kolm kuud – nüüd tuleb suvi peale, kui väga palju tegevusi nii või teisiti ei toimu – ja olnud majanduslikult raske aeg. Neid tuleb toetada ja me oleme seda juba ka teinud. Lisaks on spordiklubid ja trennid väga lähedased ka kohalikele omavalitsustele. Kohalikele omavalitsustele on antud eraldi 30 miljonit eurot kriisiabi, mida nad saavad põhimõtteliselt jagada ka oma territooriumil tegutsevatele spordiklubidele. Ma arvan, et kõik need toetused, mis ma teile ette lugesin, aitavad kaasa sellele, et trennid ja klubid saaksid oma tegevust jätkata sügisel, aga kindlasti ka suvel laagrite kaudu.

12:39 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 12:39 Turismimeetmed

12:39 Esimees Henn Põlluaas

Neljanda küsimuse esitab Annelly Akkermann ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:39 Annelly Akkermann

Suur tänu, hea juhataja! Lugupeetud peaminister! Soovin küsida turismimeetmete kohta. Turism sai nende piirangute tõttu kõige rohkem pihta, käibed vähenesid 75–90% ja isegi kuni 100%. Need piirangud on turismivaldkonna ettevõtete, sh hotellide, restoranide ja spaade puhul tegelikult endiselt kehtivad. Võtame näiteks alkoholimüügi piirangud või kahemeetrise distantsi hoidmise nõude. Kas te olete mõelnud turismisektori jaoks välja pikemaajalisi meetmeid taastumisperioodiks, aastaks kuni kaheks, ja missugused need võiksid olla? Kas kõne alla võiks tulla näiteks majutuse käibemaksu alandamine 5%-le või töjõumaksude toetuse pikendamine kauemaks kui juunikuuks? Kas te olete need küsimused läbi mõelnud, et see pikalt taastuv sektor ellu jääks?

12:40 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, hea Annely Akkermann, selle küsimuse eest! Kõigepealt, jah, teil on õigus, et turismisektor on väga tugevasti pihta saanud, ma olen sellega täiesti päri. EAS-i kriisitoetuste paketi turismisektori kahjude hüvitamiseks eraldatud 25 miljonit eurot ja selle toetuse eesmärk on aidata kriisis tugevalt pihta saanud sektori ettevõtjatel edasi töös püsida, tagada, et nad suudaksid tööd jätkata, kui kriis on läbi. Toetus on mõeldud erinevatele sektoritele, sh toitlustusele, majutusele, turismile, erinevatele atraktsioonidele. Samuti on ette nähtud saareline toetus, mis on eraldi sisse kirjutatud põhimõtteliselt nii turismimeetme all kui ka kohaliku omavalitsuse meetme all, kohaliku omavalitsuse investeeringute all. See on olnud oluline.

Nüüd see, mida te küsisite maksupoliitiliste meetmete kohta, nimetasite näiteks majutusasutuste käibemaksu langetamist. Selles mõttes olen ma teiega väga päri, et ma mäletan seda hetke, kui majutusasutuste käibemaks sai taas tõstetud vist 20%-le. Kui ma ei eksi, siis oli see 2016. Toona tuli uus koalitsioon ja me püüdsime teha kõik, et just seda sektorit päästa, ja siis sai ka majutusasutuste käibemaks viidud alla, 9%-le. Teie tunnetus on, et seda tuleks veel alla viia. No ma ei tea, seal on loomulikult Euroopa Liidu ettekirjutatud käibemaksu erisuse määrad. Ma ei tea, kui palju neid olla võib. Eile rääkisin ma ka sektori esindajatega, nad päris sellist käibemaksu määra minu meelest ei maininud. Aga minu meelest on väga suur väärtus juba sellel, kui meie teiega koos – ja siin olen ma kindlasti teie hea kamraad ja võitluskaaslane – seisame vastu sellele, kui keegi tahab majutusasutuste käibemaksu jälle 20%-le tõsta, nagu see oli 3–4 aastat tagasi. Sektor oli toona selle tõusu peale väga pahane. Õnneks sai see tagasi pööratud ja ma arvan, et see oli õige samm. Nii et ma igal juhul toetan, et me seda tõstma ei hakkaks. Ma ei eita, et võib olla ka neid – ma hetkel ei tea –, kes tahavad jälle selle üles viia.

Nüüd, kui vaadata nende meetmete saamiseks esitatud taotluste arvu, siis minu andmete kohaselt on turismimeetme kohta hetkel esitatud juba ca 1300 taotlust ja esitatud taotluste summa 17. mai seisuga oli 22,85 miljonit. Nagu te teate, on selles meetmes kokku 25 miljonit.

12:43 Esimees Henn Põlluaas

Annely Akkermann, täpsustav küsimus, palun!

12:43 Annely Akkermann

Ma tahtsingi täpsustada, et tegelikult on see 25 miljonit, ma arvan, tänaseks juba toetustega kaetud, ja ma arvan, et ülegi kaetud. Seetõttu ongi turismisektori kõige suurem mure, et sellel kuul kriisi turismisektoris kindlasti ei lõppe. Kas teil on pikem plaan? Ja teine küsimus, millega reisibürood on kindlasti teie poole pöördunud, on see, et nad tegid suuri kulutusi ennetähtaegselt välismaalt tagasi toodud paketireisijate täiendavate reisikulude katteks või maksid osa pakette hotellidele ja transpordiettevõtetele ette, aga raha tagasi ei saanud. Nüüd on kliendid esitanud väikeste reisibüroode vastu oma nõuded ja need väikesed reisibürood on jäänud võlgnevuste ahelas kahe kivi vahele. Kas selle peale on mõeldud, kuidas mitte jätta reisibüroosid vastutama kriisi tagajärgede eest?

12:45 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Ma nii palju statistikat veel annan – tänase, 20. mai seisuga mul seda anda ei ole, aga 17. mai seisuga on –, et võin öelda, et taotluste hindamise kallal töö käib ja ligi 11% taotluste puhul on jõutud juba otsuse langetamiseni. See tähendab, et minu info kohaselt on majutus- ja toitlustusettevõtete ning reisibüroode puhul sellest 22,85 miljonist eurost, mis ma enne teile ütlesin, tehtud otsus umbes 3,3 miljoni euro suuruse summa ulatuses. Otsuste arv eri majutus-, toitlustus- ja reisibüroode, ütleme, artiklite lõikes on kokku 135 tükki.

Te küsisite oma esimeses küsimuses ka selle kohta, kas see töötukassa meede võiks jätkuda ka juunikuus. Me hakkame seda homme arutama. Minu arvates, jah, võiks. Aga ma arvan, et neid aluseid tuleb natukene muuta, sest kui me jätkame seda täpselt samal kujul, siis selge on see, et vaja läheb lisaraha. Isegi nende aluste muutmise korral, mis praegu on töötukassa välja käinud – suure tõenäosusega jääb seal hetkel 40–45 miljonit –, läheb vaja lisarahastust, isegi kui neid lävendeid vähendada.

Nüüd, teie küsimus pika plaani ja selle kohta, mis saab väikestest reisieettevõtetest. Ma tean tõesti, et teatud võimalused on loodud, et inimesed ei nõuaks kohe seda raha tagasi, vaid reisieettevõtte peaks teatud aja jooksul pakkuma teenust sama väärtuse ulatuses. Aga loomulikult, kui inimesed ütlevad, et nad soovivad seda raha täna ja kohe tagasi, siis ma arvan, et siin võib tulla päris palju ka selliseid

õiguslikke vaidlusi. Ja mis kõige hullem, ühel hetkel võib tulla see, et lihtsalt, nagu te ka ütlete, see väike reisieettevõtte on kohustused ette ära tasunud ja sealt kaugelt maalt, välismaalt neid summasid enam tagasi ei saa. Tekib likviidsusküsimus, mis võib selle ettevõtja ja ettevõtte jaoks väga kurvalt lõppeda. Nii et ma loodan, et need, kes on nendelt ettevõtetelt teenust ostanud, annavad ettevõtjatele vähemalt natuke aega, et nad saaksid kosuda, leida oma klientide jaoks parimaid lahendusi ja loomulikult oma tegevust jätkata. Kindlasti üks võimalus ettevõtjatel ja ettevõtetel neid toetusi küsida on seesama turismimeede, see on samuti olemas.

12:47 Esimees Henn Põlluaas

Kaja Kallas, palun!

12:47 Kaja Kallas

Aitäh! Ma usun, et te möönate, et turismisektor on see sektor, kes on saanud praegu selles kriisis kõige rohkem pihta, ja me teame, et turismisektor toob ikkagi 8% meie sisemajanduse kogutoodangust. Nüüd, piirid on endiselt suures ulatuses kinni. Läti ja Leeduga on need küll avanenud, aga üritusi ei toimu, teatrid ja kinod ei tööta tavapäraselt. Mu küsimus on selles, kui palju on mõistlik turismisektorit nende piirangutega veel rohkem kiusata. Ma tulen tagasi selle kella kümnese piirangu juurde, et kui näiteks lätlane tahab siia tulla, aga mõtleb, et mis ma siin teen, üritusi ei toimu. Õhtud on ilusad ja saaks veeta meelsasti aega, aga pärast kella kümnet seda restoranis teha ei tohi. Kas see piirang on ikka mõistlik või karistab see turismisektorit veelgi enam ja pärsib turistide siiatulekut, mis sektorit aitaks? Teine asi, te ise rõhutate seda 2 + 2 reeglit. Ma tegin lahti valitsuse kodulehekülje, kus öeldakse, et 2 + 2 reegli loogika on lihtne: koos tohib liikuda kuni kaks inimest ja teistega peab olema vahemaa vähemalt kaks meetrit. Kui lubatud on tuhat inimest, siis kuidas saab 2 + 2 reeglit kasutada, et koos oleks ikkagi ainult kaks inimest? Kas tuhat inimest on kaheinimeselistes gruppides? Kas see reegel on mõistlik, et te seda kogu aeg rõhutate? Kas seda on võimalik reaalses elus täita?

12:49 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Nüüd te kutsute niisugust kurja välja selle näitega. Näiteks mina ja teie soovime minna kontserdile, Jürgen ja Toomas soovivad samuti minna kontserdile, siis ... Te ei käi kontserdil? No ma ei tea, ütleme, et käite. Sellisel juhul saavad kaks inimest olla koos ja järgmised kaks inimest on neist kahe meetri kaugusel. Nii ongi. Ja tuhat inimest saab olla koos, kui territoorium või ala seda võimaldab. Nüüd, te küsite – loomulikult ma saan aru, mis küsimuse te küsite –, kuidas seda kontrollida, kuidas järelevalvet teha. Ma mõistan, et see on väga keeruline, aga ürituse korraldaja kohustus on see tagada. Ma käisin 17. mai õhtul Lauluväljakul Ivo Linna kontserdil, nad olid isegi autod pannud seisma niiviisi väikeste vahedega. Väga ilus oli, väga tore oli, kuigi ega Lauluväljak minu arvates ikkagi autodele ei sobi, sinna oleks vaja inimesi. Aga jah, nii on, nagu te ütlete, tõesti, tuhat inimest saab koos olla, kui territoorium seda võimaldab, ala on piisavalt suur. Sellisel juhul saab 1. juulist niisuguseid üritusi teha. Ma kujutan ette, et – noh, ma ei tea, ma ei ole ära mõõtnud – võib-olla näiteks Viljandis Kirsimäel saaks midagi korraldada. Ma ei tea, kas sinna päris tuhat mahub, aga võib-olla ka mahub. Eks see tuleb ära mõõta.

See on selline lihtne matemaatika, aga jah, teil on õigus. Selline põhimõtteliselt see loogika on. Aga ma veel kord ütlen, et ühel hetkel, ma loodan, saame me öelda, et ka see 2 + 2 reegel on maas. Täna ta ei ole maas, täna ta kehtib.

Nüüd, te tunnete muret lätlaste pärast, et nad tulevad siia ja neil ei ole midagi teha. No ega siis lätlased siia Eestisse ainult restorani pärast ei tule – et püüavad jõuda Eestisse õhtul peale kella kümnet ja siis on tore. Ma olen kindel, et see nii ei ole. See, mis me suutsime kolme Balti riigi vahel teha, on üldse väga unikaalne ning see näitab Eesti, Läti ja Leedu väga head koostööd, väga lähedast koostööd – see, et suutsime sellise, võiks isegi öelda, mini-Schengeni siia luua. Eks paljud riigid vaatasid, et see on hea näide või hea teetähis, et suutsime piiride avamises kokku leppida. Soomega leppisime kokku päev varem, 14. maist, tõesti, seal on hetkel teatud piirangud ja turism ei ole lubatud. Aga eks lätlane – mis ta siin teeb, kui te muret tunnete –, ma ei tea, saab Eesti saartele minna, saab Eesti loodust vaadata. Neid tegevusi on ikka väga palju: meil on ilusad matkarajad, nad saavad oma sõpradele külla tulla. Nii et ma ei ütle, et lätlased tahavad tulla siia ainult selle pärast, et minna pärast kella 22 restorani või kõrtsi. Aga

ma olen nõus, et toitlustussektoris võiks see kella 22 piirang minna maha nii ruttu kui võimalik. Teie ütlete, et see piirang on kiusamine, mina ütlen, et see on rahva tervise kaitsmine. Eks me olegi siin teiega eri seisukohtadel.

12:52 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 12:52 Perepoliitika

12:52 Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 5, esitab Helmen Kütt ja vastab rahvastikuminister Riina Solman. Palun!

12:52 Helmen Kütt

Täna, härra eesistuja! Lugupeetud rahvastikuminister! Minu küsimus puudutab elatisabi. Elatisabi süsteem jõustus kolm aastat tagasi ehk 2017. aasta jaanuaris. Kuna see regulatsioon on sätestatud perehüvitiste seaduses ja perepoliitika kujundamine kuulub teie haldusalasse, siis küsingi, kas lisaks sellele väga olulisele muudatusele, et elatisabi maksmise ooteaega lühendatakse 4–5 kuult 1–2 kuuni, on tulemas veel mingisuguseid muudatusi, mis muudaksid seda seadust paindlikumaks. Ma toon ka konkreetse näite, mille Riigikohtu esimees Villu Kõve on välja toonud. Tema sõnul puudub täna paindlikkus ehk võimalus teha seaduses sätestatust erandeid. Näiteks on kohus pidanud arutama küsimust, mida teha olukorras, kus lapsevanem, kes on kohustatud elatist maksuma, viibib pikalt haiglas koomas. Riik ei saa elatisabi lapsele maksta, kuna puudub kohtulahend, mille alusel oleks elatis välja mõistetud, aga laps vajab iga päev süüa. See on lihtsalt üks selline näide. Kas teil on lisaks sellele, tõesti, nagu ma ütlesin, väga vajalikule muudatusele lühendada aega, mis kulub elatisabi kättesaamiseks, plaanis vaadata seda seadust natukene rohkem läbi ja tulla välja selliste muudatustega, mis need kitsaskohad likvideeriksid?

12:54 Rahvastikuminister Riina Solman

Lugupeetud Riigikogu esimees! Austatud Helmen Kütt! Täna väga vajaliku küsimuse esitamise eest! Nagu alati, tulevad teilt terased tähelepanekud, mis väärivad edasist käsitlemist. Jah, kui vaadata elatisabi laiemalt, siis see 100 eurot riigi abi tihti ei jõua piisava kiirusega abivajajani. Nagu te märkisite, soovime me perehüvitiste seadust muuta, teha muudatusettepaneku, et selle raha saamine liiguks 4–5 kuud ettepoole, et vähemalt need, kellele see on juba garanteeritud, saaksid abi varem kätte. Aga mis puudutab laiemalt edasisi ettepanekuid elatisabiga seonduvalt, siis siin, jah, ma teen koostööd oma kahe hea kolleegiga, justiitsminister Raivo Aegi ja sotsiaalminister Tanel Kiigega. Me oleme elatisabi teemal varasemalt kohtunud. Kuna kriis tuli oma kriisimeetmete paketiga vahele, ei ole me jõudnud täiendavat kohtumist kokku kutsuda, aga see on kavas, et seda meetet paremaks disainida. See puudutab tegelikult ka kohtutäitureid, neilgi on elatisabi kättesaamisel probleeme. Ka seal on tegelikult seadusandjal võimalik süsteemi paindlikumaks muuta.

12:55 Esimees Henn Põlluaas

Helmen Kütt, täpsustav küsimus, palun!

12:55 Helmen Kütt

Suur aitäh, et hoiate seda teemat vaateväljas ja mõtlete selle peale. Mõelge siis ka sellele, mis puudutas seda konkreetset näidet. Ja kui te kohtute heade kolleegidega, siis elatisabi kõrval on väga oluline teema ka elatis, mille kohta on läbi viidud suur uuring. See tõepoolest puudutab rohkem Justiitsministeeriumi haldusala. Selle lahtisidumisega protsendist – 50% alampalgast – on samuti kohtutel probleeme. Aga järgmine küsimus, mida ma küsida tahaksin, puudutab tegelikult perelepitust. Täna hommikul esines "Terevisioonis" vandeadvokaat ja perelepitaja Helen Hääl, kes on perelepitajana töötanud viis aastat. Ma pean perelepituse all silmas seda, mis puudutab eelkõige hooldusõiguse, suhtlusõiguse ja varaliste küsimuste lahendamist. See ei ole mitte see, et inimesi üritatakse taas koos elama panna, ma ei mõtle mitte seda, vaid sellist perelepitust, mis paljudes riikides toimub enne kohut – juba kohtu eel

lepitakse need asjad kokku. See on lapsele kindlasti kõige parem. Meil toimub see kahjuks tihti just kohtumenetluse käigus, aga abiks seegi. Seal saates tõi proua Helen Hääl välja selle, et tegelikult on Eestis perelepituse reguleerimata. Seda pole ei perekonnaseaduses sees ega ka sotsiaalteenustena kirjas. Te olete nüüd kriisimeetmena tulnud välja lastega perede nõustamisega, selleks on ette nähtud 1,76 miljonit eurot. Võib-olla annate väikese ülevaate sellest? Ja perelepituse teemaga seoses on mul veel selline küsimus: kas on plaanis perelepitust kuidagi ka seadusega reguleerida? Vajaduse korral võiks neid küsimusi kas või koos sotsiaalministri ja justiitsministriga arutada, sest väga paljud neist teemadest, mis puudutavad lapsi ja peret, on teie kõigi kolme haldusalas.

12:57 Rahvastikuminister Riina Solman

Suur tänu taas, lugupeetud Helmen Kütt, teemapüstituse eest! See on vajalik teema. Helen Hääl andis täna tõepoolest "Terevisioonis" ülevaate. Ka meie oleme erinevate perelepitajate ühingutega koostöös osapooled ära kuulnud ja hakanud teemaga tegelema.

Nüüd, kriisiajal tulid tõepoolest esile kiiresti muutmist vajavad teemad, nende hulgas ka perelepitusteenus. See väli on tõepoolest kõige segasem, see nõuab täiendavat analüüsi, täiendavaid kokkusaamisi ja kohtumisi eri osapooltega. See puudutab alati ka teenusepakkujaid. Nagu Helen Hääl õigesti märkis, on see teema hetkel halvasti reguleeritud. Väga paljud asjad jõuavadki vanemate keerukate suhete tõttu just nimelt kohtusse, aga riigi eesmärk on viia perelepitusteenus ikkagi sellisesse ennetavasse faasi, et inimesed ei koormaks kohtuid, vaid saaksid perelepitusteenusest osa juba varasemalt.

Selle rahameetme väljatöötamine puudutab ennekõike just perelepitusteenuse tasulist poolt. Täna on see osapooltele tasuline. Minu teada ainult Tartu pakub seda tasuta, Tallinn pakub seda teenust abivajajatele tasuta. Aga enamasti on perelepitusteenused tasulised seansid ja ühest nõustamiskorrast, mis maksab ca 60 eurot – teenuse hinnad on erinevad –, kindlasti ei piisa. Tavaliselt läheb vaja viit-kuut nõustamist. Ja kui vanemad ka siis kokku ei lepi, liigub perelepitus edasi juba kohtusse. Ja me teame, et see on lastele kõige kahjulikum, see on kõigile osapooltele vaimselt närvesööv ja tekitab pinget, seda enam, et praegu, kriisiajal on vaimse tervise teemad väga teravalt esile tõusnud. Teame, et probleemide arv kasvab, teame seda ohvriabitelefoni statistika kaudu, teame eri teenusepakkujatel saadud statistika kaudu. Tegeleme teemaga edasi. Hetkel on see tõepoolest tööfaasis, nii et mul ei ole praegu midagi täiendavat lisada.

13:00 Esimees Henn Põlluaas

Signe Riisalo, palun!

13:00 Signe Riisalo

Hea juhataja! Lugupeetud minister! Mul oli konkreetne küsimus, aga jätan selle kõrvale, sest eelmised vastused ajasid mind päris korralikult segadusse. Te olete käinud sotsiaalkomisjonis tutvustamas 1,76 miljoni euro suurust võimalikku meedet, mida te praegu disainite ja arutate ning mis on ette nähtud pereteraapiaks, et parandada vanematevahelisi suhteid ja tagada seeläbi laste parem toimetulek ja edasijõudmine. Nüüd, proua Helmen Kütille vastates hakkasite rääkima hoopis perelepitusest. Millest siis tegelikult jutt käib? Mõlemad on vajalikud asjad, aga täiesti eraldiseisvad protsessid, olen ma seni aru saanud. Võib-olla te siiski avaksite nüüd natukene, mille jaoks see 1,76 miljonit eurot teil kavandamisel on? Perelepituse kohta me juba kuulsime, aga kuidas on pereteraapiaga?

Kuna proua Helmen Kütt alustas oma küsimust elatise teemal, õigemini elatisabi teemal, on mul ka kommentaar, millele te saate vastata. Nimelt, pankrotiaegne elatisabi ja selle õiguslikud lahendused – kas need on ette valmistatud ja millal need võiksid Riigikoguni jõuda? Eriti oluliseks on see muutunud nüüd, kui me teame, et inimeste materiaalne toimetulek on langustrendis, ja kõik teadmised, mis meil selle kohta on, ütlevad, et töötus on aasta ja vaesus paari aasta pärast meil kõige keerulisemas olukorras ja vaadata tuleb perede toimetulekut.

13:01 Rahvastikuminister Riina Solman

Lugupeetud küsimuse esitaja Signe Riisalo! Tõepoolest, vabandust! Helmen Kütt küsis minu sotsiaalkomisjonis esitatud punkti kohta ja kuna Helen Hääl tegeleb konkreetset perelepitusega, said kaks teemat ühte patta ning keskendusin vastamisel rohkem perelepitusteenusele. Tõepoolest, see ettepanek, mida ma sotsiaalkomisjonis esitlesin, on tööfaasis. See ei ole veel leidnud toetust kõikidelt

vajaminevatelt osapooltelt, seetõttu on mul seda keeruline lähemalt kommenteerida. Aga see meede on tõepoolest mõeldud pereterapeutidele täiendava rahalise toe andmiseks, et riik saaks aidata hädas olevaid perekondi ja lapsi, inimesi, kellel on vaimse tervise probleemid. See on see meede. Jah, tõesti, teil on õigus, need kaks asja on eraldi asjad. Ja nüüd, mis puudutab pankrotiaegset elatisabi, siis siinkohal tuleb see väga valus küsimus suunata taas kord justiitsministrile. Aga nagu ma ütlesin, oleme lähiajal plaani võtmas omavahelist kolmepoolset kohtumist, kus me tegelikult paneme ka need asjad lauale, nii et võite meile küsimusi saata, kas või mulle otse. Kindlasti tegelen nendega.

13:03 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:03 Lennunduses toimuv

13:03 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsimus nr 6, selle esitab Toomas Kivimägi ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

13:03 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud peaminister! Minu küsimus puudutab turbulentsi lennunduses – mitte seda, mida me õhus tunda saame, vaid ülekantud tähenduses, inimtekkelist. Olen leebelt väljendudes tegelikult väga murelik tihtipeale lausa vastandliku poliitika pärast, mida lennunduse strateegia puhul võib täheldada. Usun, et ka teie mäletate aegu, kui unistati *hub*'ist ja sellele kulutati kümneid miljoneid eurosid. Te kindlasti mäletate aegu, kui öeldi, et otselennud Euroopa metropolidesse on kõige tähtsamad asjad, siis aga tehti 180-kraadine pööre ja öeldi, et tähtsad on hoopis allhanked. Nüüd on taas kord võetud sihiks Euroopa otseühendused ja selleks põletatakse 30 miljonit maa peal, ilma et ükski lennuk õhku tõuseks, samal ajal kui teame, et tegelikult on lennufirmad täna lendamise järele näljasemad kui kunagi varem. Aga minu küsimuse ajend on tegelikult minister Aasa pühapäeval antud korraldus, millega keelati lendamine Taani, Ühendkuningriiki, Hispaaniasse, Rootsi ja veel mitmesse teise riiki. Ja et te ei süüdistaks opositsiooni selle küsimuse esitamisel pahatahtlikkuses, siis ma viitan tänases Postimehes ilmunud artiklile härra Henrik Hololeist, kes on kommenteerinud seda käskkirja sarnaselt, et on natukene pentsik, et Eesti otsustab hakata lennukelude kehtestama siis, kui kõik juba piire avavad. Ta viitab sellele, et viimase 30 päeva jooksul pole ükski Euroopa Liidu riik vastava taotlusega Euroopa Komisjoni poole pöördunud. Minu küsimus on järgmine: kas me magasime midagi maha? Ja veelgi olulisem, kas tegelikult sellise käskkirja järele on üldse vajadust? Ma mõõnan, et selle eesmärk on tervise kaitse, aga seda täidab suurepäraselt seesama kahenädalase karantiini kohustus, mis kehtib, sõltumata sellest, kust riigist keegi tuleb. Sellega on tegelikult kõik riskid maandatud. Ja nüüd me oleme andnud sellise sõnumi, et ärge Eestisse lennake.

13:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, härra Kivimägi! Ma alguses mõtlesin, et kui te lennunduse kohta küsite, siis, nii nagu ikka, on teil südamel ja hingel see Pärnu lennujaama teema. Ma mõtlesin, et küsite selle kohta, millal turistid saavad Pärnusse sõita, sealt edasi spaadesse minna, golfi mängima, Pärnu randa, vanalinna. Aga te küsite palju globaalsemalt ja te räägite, ma saan aru, Tallinna suundadest ja ühendustest. No võtame siis selle ette. Jah, see, mis te ütlesite, et teile tundub nii, see vastab tõele. Loomulikult, see on ju seesama epidemioloogiline olukord teistes riikides. Me peame seda järgima, ma arvan, et see on oluline. Nüüd, kui te ütlete, et teised hakkavad avama ja meie hakkame sulgema, siis ma arvan, et see päris nii ikka ei ole. Küsimus on võib-olla selles, et kõik ei ole neid teavitusi teinud. Aga ma just sel nädalal võtsin andmed välja, hetkel peaks meil olema üheksa regulaarliini: Helsingisse lendab Finnair, Amsterdam Air Baltic, Riiga Air Baltic, Frankfurti Lufthansa, Kopenhaagenisse Air Baltic, Oslosse Air Baltic, Minskisse lendab hetkel Belavia, Kuressaarde ja Kärdlasse Transaviabaltica. Jah, loomulikult, meie soov on ju ka avada lennuliini nii paljudega kui võimalik, aga nagu ma ütlesin, me peame jälgima epidemioloogilist olukorda teistes riikides. See ongi tegelikult see alus. Kokku on lepitud – see on väga tore, et on kokku lepitud – selline kriteerium lendude lubamiseks. See ütleb seda, milline võib olla kumulatiivne nakatumise määr 100 000 elaniku kohta kahe nädala jooksul, ja selle järgi võib 14 päeva

jooksul olla 100 000 elaniku kohta haigestunud maksimaalselt 25 inimest.

Nüüd tuleb vaadata ja eelnevalt arvesse võtta ka veel seda, et nii majandus- ja taristuminister kui ka sotsiaalminister on oma ametikaaslastega suhelnud ja püüdnud leida sellist ühtset lähenemisnurka, millal me saame lubada avada lende eri sihtpunktidest. Ja tõesti, meie positiivne sõnum on see, et iga päevaga muutub see pilt järjest paremaks, paremaks, paremaks ja me saame avada järjest rohkem lende. Nagu te mäletate, oli siin eelmise nädala lõpus minu meelest natukene vaidlust näiteks Kopenhaageni osas. Täna, nagu ma ütlesin, lennud toimuvad ja kõik on hästi.

13:08 Esimees Henn Põlluaas

Toomas Kivimägi, täpsustav küsimus, palun!

13:08 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Austatud peaminister! Ma palun ikkagi vastata sellele küsimusele, kas oli vaja üldse sellist käskkirja anda. Toon lihtsa näite. Me keelame lendamise Stockholmi ja Tallinna vahel, samal ajal kui Stockholmist läbi Helsingi või Frankfurdi võib rahumeeli Eestisse tulla. Milleks seda teha? Ma ütlen veel kord, et kui kehtib kahenädalase karantiini nõue, siis see maandab kõik riskid. Loomulikult ei ava kahenädalase karantiini nõue mingisugust turismi, aga vähemalt ei pea me mingisugust administratiivset käsku või keeldu tegema, et midagi kellelegi ära keelata. Seda enam, et selline käskkiri on tegelikult natukene protektsionistliku maiguga. Kuidas see lugu oli? Air Baltic teatas reedel, et ta tahab hakata lendama, muu hulgas ka Kopenhaagenisse, ja alles siis ärgati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ning alles pühapäeval tehti otsus, millega keelati Kopenhaagenisse lendamine. See jätab mulje protektsionistlikust käitumisest. Ja on selge, et protektsionismi levides kaotavad ennekõike väikeriigid, nii et minu hinnangul ei tohiks me tegelikult mitte kuidagi selliseid sõnumeid välja anda.

Teine küsimus puudutab sedasama Valgevene Minski, millele te viitasite. On lausa kuritegelik, et sinna lendamine on olnud lubatud terve eriolukorra aja ja sinna on lubatud lennata veel tänagi. Me ütleme, et Stockholm ei tohi, aga Minskisse tohib. Selle kohta, kuidas selles riigis need asjad on korraldatud, ütles Postimehe ajakirjanik härra Poom üsna võrdselt, et me lubame lendamist riiki, kelle juht ravib viirust viina ja paraadiga. Ja nii see tegelikult on, kui vaatame andmete usaldusväärsust, mida ühes või teises riigis rakendatakse. Ajakirjanik Raimo Poom kasutas sellist võrdust väljendit. Ja nüüd me oleme öelnud Rootsile ja Ühendkuningriigile "ei" ning Valgevenele ütleme veel tänagi "jaa". See on minu arvates täiesti lubamatu risk ja väga halb sõnum, mille me anname oma partneritele Euroopas.

13:10 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, härra Kivimägi! Nüüd te minu meelest lõhkasite selle infotunni üllatuspommi. Kui see vastab tõele, siis ma muidugi soovin Raimo Poomile Postimehes jõudu. Minu teada töötab ta Eesti Päevalehes ja Delfis, aga teie ütlesite, et Postimehes. Kui see nii on, siis jõudu talle! Ta on tubli ajakirjanik ja ajakirjanikud ikka liiguvad.

Aga nüüd, jah, tuleme selle Minski juurde. Minski lend. Lennu funktsioon on olnud ju terve selle kriisi ajal hoopis teistsugune. See on olnud see, et sealtpool maakera on aidatud, näiteks Minski kaudu, tulla tagasi kodumaale, Eestisse. See on tegelikult toimunud just niipidi. Minu meelest on see lend kas kolm või neli korda nädalas, päris usinasti korraldatakse. Nüüd, see Minski lend peaks tänase seisuga igal juhul edasi toimuma. Te ütlesite, et veel täna lendab, minu meelest lendab ta veel mõned päevad, vist 24.–25. maini.

Jah, ma tean seda arutelu – te tõite selle Kopenhaageni taas sisse. See oli eelmise nädala lõpus. Nagu ma ütlesin, muutub epidemioloogiline olukord päevadega igas riigis aina paremaks ja paremaks ning kohe võetakse need piirangud maha. Protektsionism – protektsionismist ei ole siin küll sõnagi. Ma võin täiesti suure veendumusega ja sada protsenti kindlalt seda teile väita, sellepärast et küsimus on olnud ju eeskätt selles, et kaitsta viiruse leviku eest. Kui viiruse levik riikides taandub, siis uusi liine me ka avame. Eesti ei ole siin kuidagi ainulaadne, kes nii käitub. Terve lennundus on Euroopas seisnud. Muide, mõnda lendu – mina ei hakka siin näpuga näitama –, mida meie naaberriikidelt paluti ja nad ei lubanud, tuldi Eestisse Tallinnasse paluma. Selge on see, et lennufirmad soovivad oma lende avada ja selles ei ole midagi halba, see on ju hea. Ka meie toetame seda hingeliselt ja sisuliselt ning mida kiiremini saame seda teha, seda parem.

Nüüd, jah, Minski kaudu saime tegelikult palju oma inimesi koju toimetada ja siin tuleb öelda aitäh ka

sellele ettevõttele. Aga te ütlete – seda vaidlust olen ka mina pidanud –, et kui meil on 14 päeva karantiini nõue ja meil on tegelikult nõue, et üldse ei saa Eesti riiki paljudest teistest riikidest sisse, siis miks me piirame lende. Miks me seda teeme? Loogika peaks olema ju selline, et kui mina olen lennufirma juht või tegevjuht, siis ma lihtsalt ei lenda sinna. Miks ma viin sinna oma inimesi? Aga on ka väiteid, et teoreetiliselt võib lennuk tõesti siin maanduda ja inimesed tulevad maha. Siis tekib küsimus, kelle probleem see on – kas see on Eesti riigi probleem või selle lennufirma probleem? Aga kokkuvõttes pole ju mõtet solgutada inimesi edasi-tagasi. Mõttekas on öelda välja, et täna veel ei saa lennata, homme vaatame uuesti ja kohe, kui saab, need liinid ka avame. Nii et tegelikult, nali naljaks, aga sisuliselt ma arvan, et oleme ühel joonel – mida rutem avada, seda parem.

13:13 Esimees Henn Põlluaas

Andres Sutt, palun!

13:13 Andres Sutt

Aitäh! Hea peaminister! Ma siiski sooviks vastust sellele küsimusele, mille Toomas Kivimägi esitas, aga millele vastust ei tulnud. Te olete ilmselt minuga nõus, et iga piirang on kasulik sel juhul, kui see ka päriselus toimib. Te olete piiranud mõningaid otselende Tallinnast, aga nagu Toomas Kivimägi ütles ja nagu on öelnud ka Tallinna Lennujaama juht, on ümberistumisega ju endiselt võimalik nendesse riikidesse lennata ja lennata nendest riikidest ka Eestisse. Mis mõte sellises olukorras sellisel piirangul on? See näitab meid minu meelest väga kentsakas valguses. Palun põhjendage, miks selline piirang toimib või kuidas see tegelikult toimib. Ja teiseks, ma tahaks kuulda, milline on plaan, kui räägime lendude ja lennujaama taasavamisest. Mis meetmeid valitsus plaanib, et võimalikult palju lennuliiklust taastada, kui me sellest kriisist väljume? Sellised kaks küsimust.

13:15 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Mina julgen küll öelda, et olen teiega päri selles väites, mis te ütlesite, härra Sutt. Siin pole mingit küsimustki. Jah, ütleme, et see näide, ma saan aru, on see, et kehtib 14-päevane karantiin, paljudest riikidest inimesed sisse tulla ei saa, kui nad ei ole näiteks diplomaadid, kui nende käik ei ole tööalane, kui see ei ole seotud kaubandusega jne. Teie väide on see, et kui tegelikult saab Eestist nendesse riikidesse ikkagi minna, siis miks me seda otselendu keelame. Ma saan aru, et see on see väide. Vastus on see, et me pole ju kordagi keelanud Eestist välja minna. Nüüd, need mõningad otselendude piirangud – mulle ka need ei meeldi, neis ei ole ju midagi toredat, need ei ole midagi positiivset. Vastupidi, ma soovin, et oleks rohkem lende. Kui vaatame 2019. aasta suve, siis Tallinnast sai lennata 36 sihtkohta, neist 28 liini olid aastaringsed ja 8 suvised. Võib öelda, et täna on see arv ju julgelt kolm korda, kui mitte neli korda väiksem. See kindlasti vähendab haiguse tulekut nendest kohtadest, kus haigust on täna rohkem, kus viirust on täna rohkem. Aga et viia see täiesti nulli? Te ütlete, et on ju teisi teid – jah, loomulikult on teisi teid, aga kindlasti ei ole see nii operatiivne, ta ei ole otselend, ta ei ole nii mugav ja kindlasti kasutatakse seda sel juhul vähem. Aga see ei ole sajaprotsendiline tõke. Te tahate kohe mustvalgeid vastuseid, no teate ise, et rahandusmaailmas pole alati musti ja valgeid vastuseid, on ka sellist värvigammat juures. Siin on samamoodi. See eeldaks, et me paneksime Eesti täielikult lukku ja siis saaksime öelda, et näete, ühtegi, ma ei tea, lätlast siia ei tule. Aga see ei ole ju meie soov, meie soov on täna avada. Ma arvan, et ka see, mille Kaja Kallas siin tõstatas, et avada eri sektoreid võimalikult ruttu, kui epidemioloogiline olukord seda lubab – seda tuleb teha ja me oleme igal juhul kahe käega selle poolt. Juba homme vaatame erinevad piirangud taas üle, et äkki on siin mingisuguseid samme võimalik kiiremini teha. Minu meelest selles suunas tuleb igal juhul toimetada. Nii et need on võib-olla minu vastused teile, härra Sutt, nendes küsimustes.

13:17 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:17 Metsanduse arengukava

13:17 Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 7, esitab Ivari Padar ja vastab keskkonnaminister Rene Kokk. Palun!

13:17 Ivari Padar

Aitäh! Lugupeetud härra keskkonnaminister ja täna ka maaeluministri kohusetäitja, nagu ma aru saan! Üks moderniseeritud vanasõna ütleb, et tibusid loetakse sügisel ja maasikaid jaanipäeval. Aedmaasikate kohta ma täna küsida ei taha, rohkem nagu metsmaasikate kohta. Me kõik oleme aru saanud, et see väga elav arutelu keskkonnateemadel, mis oli enne koroonakriisi, on tänaseks kuidagi hangunud. Üks selline hangunud arutelu praegusel juhul, vähemalt siin Riigikogus, tundub olevat Eesti metsanduse arengukava 2030. Nagu ma loen Keskkonnaministeeriumi kodulehelt, pidi see arengukava tegelikult meie juures siin Riigikogus olema juba 2020. aasta maikuus. Kas te oskate anda seletust, kui kaugel on praegu arengukava ja kunas ta Riigikokku jõuab?

13:19 Keskkonnaminister Rene Kokk

Austatud eesistuja! Lugupeetud küsija! Jah, tõsi on, et metsanduse arengukava protsess on meil venimas. Kui natuke selle ajaloost rääkida, siis jah, selle arengukava koostamise protsess tervikuna on, ma julgen küll väita, olnud Eestis üks kõige suurema kaasatusega protsesse. On selline ütlus – klassikud on öelnud –, et tahtsime kõige paremat, aga välja kukkus nagu alati. Ma ei tahaks päris nii öelda, aga tõsi on see, et kogu seda protsessi on läbi viidud väga suure kaasamise egiidi all ja ka ajavaru oli piisav, kuid tänaseks oleme jõudnud olukorda, kus meil on kolmel korral läbi kukkunud metsanduse arengukava keskkonnamõju strateegilise hindaja leidmine. Kahe esimese korra kohta võiks öelda, et kas ei nähtud ette, et ajagraafik võib minna selliseks või teistsuguseks. Peab tunnistama, et tõesti ei näinud seda ette, sest esimesel kahel juhul oli aega piisavalt – ka sellel juhul, kui see läbi kukkus –, et oleks jõudnud graafikus seda menetleda ja edasi minna.

Täna oleme olukorras, kus me tõesti liigume graafikus, mille järgi mõjuhinnang peaks valmis saama ja Riigikogusse jõudma ilmselt 2022. aasta kevadel. Läbirääkimised käivad nii keskkonnamõju hindajate ühinguga kui ka selle MAK-i juhtgrupiga. Otsitakse lahendusi. Ja tõesti, esimesel korral, kui see hange meil oli, oldi tegelikult juba jõudmas sinnamaani, et hindaja leitakse, aga lõpuks ikkagi kokkuleppele ei saadud hanke mõningase paindumatuse pärast. Ka teisel juhul oli meil teadmine, et keskkonnamõjude hindaja leitakse ja ta tuleb. Aega oli veel kaheksa kuud, arvati, et tehakse ja jõutakse. Nüüdseks viimasel, kolmandal korral, mis luhtus, jõudis kohale arusaamine, et see protsess on ootamatult kaheksast kuust, mille teadmises me olime, veninud 16 või 18 kuu pikkuseks. Täna me oleme hakanud mõjude hindamist lahutama, nii et programm on eraldi ja aruande koostamine on eraldi. See on väga tundlik teema ja ka mõjude hindajad on ühe aspektina, miks seda tööd väga võtta ei taheta, toonud välja nimelt selle, et ühiskonna surve on väga tugev. Sellepärast ka neid pakkujaid väga pole.

13:22 Esimees Henn Põlluaas

Ivari Padar, täpsustav küsimus, palun!

13:22 Ivari Padar

Kas ma saan õigesti aru, et üks hindamine on tegelikult tehtud ja selle hindamise tegijaks on olnud Säästva Eesti Instituut? Miks see hindamine ei leidnud arvestamist? See on üks küsimus. Ja teine küsimus on see – kui ma tohin aega kuritarvitada –, et sel aastal jõuavad kindlasti üles ka MFF-i teemad ja näiteks maaelu arengukava Natura toetused. Kas Natura toetusi on praegusel juhul planeeritud viia maaelu arengukava alt Keskkonnaministeeriumi eelarvesse?

13:22 Keskkonnaminister Rene Kokk

Aitäh! Jah, Stockholmi Eesti Instituut oli üks, kes MAK-ile sisendit andis, aga ta ei olnud mitte strateegiline hindaja. Selles mõttes metsanduse arengukaval strateegilist hindajat olnud ei ole. Ta oli küll üks sisendi andja. Ja SEI ehk Stockholmi Eesti Instituut oli üks potentsiaalne esimese keskkonnamõju hindamise pakkuja. Esimest hanget viis läbi Riigikantselei, aga hankeni lõpuks ikkagi ei jõudnud. Nii et vastus sellele esimesele küsimusele on, et jah, SEI küll oli üks potentsiaalne kandidaat esimeses hankes, aga lõpuni ei jõutud. See teine küsimus – palun korra uuesti, mis see oli, raha teemal.

13:23 Esimees Henn Põlluaas

Ivari Padar, palun, mikrofon!

13:23 Ivari Padar

Sellest tuleb kindlasti väga suur debatt. See on uus MFF ehk uus Euroopa Liidu raha ja selle sees on ka maaelu arengukava raha. Läbi viimase kahe perioodi on metsanduse Natura toetuste maksmine toimunud maaelu arengukava alt, millel on lihtsalt halb ajalugu. Ma olen alati olnud seisukohal, et see peaks olema Keskkonnaministeeriumi eelarves. Kas praegusel juhul on teil plaanis, kui hakatakse uut finantsperioodi arutama, viia see metsanduse arengukava raha, metsanduse Natura raha maaelu arengukava alt Keskkonnaministeeriumi eelarvesse?

13:24 Keskkonnaminister Rene Kokk

Aitäh! Viimasel ajal see minu laual käinud pole. Selle muutmise ei ole praegu teemaks olnud.

13:24 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Jürgen Ligi, palun!

13:24 Jürgen Ligi

Härra Kokk! Pean tunnistama, et te olete üks salapärane tegelane. Teie kohta on õige mitu inimest öelnud, et arvestades erakondlikku tausta, olete üllatavalt mõistlik. Ka viimane uudis teie kohta oli hästi positiivne, kui vastasite rahandusministri totrale kirjale kvoodikaubandusest ja süsteemist väga ausalt, kirjalikult, ja see jõudis ka uudistesse. Selle eest teile kiitus! Aga kui te siin varem olete esinenud, siis oleks nagu ikka kuskil mingid kratid kallal ja te päris lõpuni välja ei vea, kui küsimusi esitada. Kuna mul ei ole seda seda võimalust varem olnud, siis küsin teilt nii: kas teie arvates inimtekkeline kliimamuutus toimub või on see vaieldav?

13:25 Keskkonnaminister Rene Kokk

Aitäh! Puhas klassika, seda on minult ka enne küsitud. Ja ega mul ei ole vahepeal vastamise osas midagi väga muutunud. Ma olen öelnud, et jah, inimesel kindlasti on oma osa kliimamuutuste toimumises. Kui vaatame aknast välja, nagu ma olen ka varem öelnud, siis suures pildis me näeme palju autosid, mis sõidavad iga päev, näeme, praegu küll vähem, ka lennukeid lendamas ja näeme tööstushoonete korstnaid, nii et kindlasti inimene oma mõju kliimale avaldab. Ja arvestades seda, kui palju rahvast on viimase saja aastaga maakerale juurde tulnud – me oleme peaaegu 8 miljardi kanti juba jõudmas –, siis kindlasti on inimesel kliimamuutustes oma osa.

13:26 Esimees Henn Põlluaas

Palun, härra Ligi, mitte koha pealt hõigelda! Kas minister lõpetas oma vastuse?

13:26 Keskkonnaminister Rene Kokk

Jah, ma lõpetasin. Ütlesin, et inimestel on selles oma osa.

13:26 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Sellisel juhul lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:26 Kontrolli alt väljunud eelarvekulud

13:26 Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 8, esitab Aivar Sõerd ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

13:26 Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud peaminister! Minu küsimus on mingil määral ajendatud Riigikontrolli auditist, mis käsitles riigieelarvega seotud seiret, kulude seiret. Riigikontroll auditeeris 2018. aasta eelarvet. Ma tuletan meelde, et eelmisel aastal peale Riigikogu valimisi avastas valitsus ootamatult, et

2018. aasta puudujääk oli osutunud suuremaks, kui oli varem planeeritud. Riigikontrolli järeldus oli, et järelevalve kulude üle oli eelarveaasta kestel puudulik, mistõttu tekib oht, et eelarvepuudujääki märgatakse alles siis, kui see on juba suureks paisunud. Te olete ka siis seda asja kommenteerinud. 2018. aastal oli põhiline probleem, et alkoholiaktsiis laekus kehvasti. Aga nüüd, aasta hiljem, tänavu aprillis selgus jälle kuidagi ootamatult, et ka eelmise, 2019. aasta eelarvega oli asi sama hull või isegi veel hullem. Sest, nagu ma aru saan, pidi valitsus – see oli seadusest tulenev kohustus – vähendama eelarvepuudujääki 0,5% SKT-st ehk 1,2%-ni. Aga mis me nüüd äsja, aprillis teada saime – eelarve puudujääk oli 1,9%. Te käisite siin eelarvet tutvustamas, rääkisite, et valitsus parandab eelarvepositsiooni 0,5%. Seadsite lati madalale, aga jooksite ka selle maha. Mis siis 2019. aastal juhtus? Maksutulud laekusid väga hästi, isegi ette laekusid, sest kütuseaktsiis tasuti ette, ja majanduskasv oli ka suurem kui planeeritud. Mis juhtus?

13:29 Peaminister Jüri Ratas

Jah, suur tänu teile! Kõigepealt tahan ma öelda seda, hea Aivar, et mul on hea meel, et meil on taas võimalus pidada rahandusdebatti, mis on olnud minu jaoks alati väga hariv ja huvitav, aga ka väga emotsionaalne. Minu meelest see kirj on alati tähtis ja oluline.

Nüüd, kõigepealt 2018. aastast. Jah, me oleme sellest palju rääkinud. Mul on hea meel, et te kinnitasite või vähemalt kordasite minu sõnu – tõesti, mina sain 2018. aasta struktuurset eelarvetasakaalu positsiooni halvenemisest teada 2019. aasta aprillis. Nüüd 2018. aasta puudujäägist. Kindlasti on Eesti riigi rahandus, kui me räägime laiemalt, tugevatel alustel. Seda tõdeb tegelikult ka Riigikontroll oma põhjalikus ülevaates. 2018. aasta eelarve planeeriti küll puudujäägiga, kuid see oli muudetud eelarvestrateegiaga kooskõlas ja suunatud just majanduskasvu stimuleerimisele. Nagu te mäletate, oleme viimased kolm aastat siin kõvasti tegelenud majanduskasvu stimuleerimisega, pidades silmas seda, mis ta oli enne 2016. aastat ja ka selle esimesel poolel. Muide täna, te ei olnud saalis, tuli jälle jutuks majutusasutuste käibemaks. Meile on üks liitlane juurde tulnud, Annely Akkermann, kes samuti ei soovi majutusasutuste käibemaksu tõsta. See on minu meelest väga positiivne sõnum. Ma tahtsin ka teid sellest huvitavast ja olulisest infost informeerida.

Aga 2018. aastal ei esinenud valitsuses tegelikult teadlikku ülekulutamist. Majanduskasv oli oodatust kiirem. Te ütlete väga õigesti, et maksutulude laekumine jäi tagasihoidlikumaks, ja väga õigesti ütlesite, et eelkõige aktsiiside osas. Nii see oli. Majanduskasv oli kiirem. See tähendas seda, et paralleelselt oleksid pidanud olema ka maksulaekumised ja laekumised aktsiiside osas, aga see nii kiiresti ei toimunud. Ja mida ütleb Riigikontroll? Ta ütleb seda – ja ma olen sellega täiesti nõus –, et on vaja märksa operatiivsemat teavet riigikassasse tulude laekumise ja riigieelarve tegelike kulutuste kohta. Ma arvan, et see on oluline. See on tegelikult täna probleem, et viiteaeg on liiga pikk, me saame selle info liiga hilja. Seda, muide, ütles ka eelarvenõukogu oma ülevaadet andes, et eelarvenõukogu, Rahandusministeerium, Riigikogu ja ametkonnad peavad infovahetust parandama, et saada eelarvesse laekumise probleemist kiiremini aru. Jutt käib eelarvesse laekumisest just struktuurses mõttes, te teate väga hästi, et eelarvepoliitika juhtimisel lähtutakse eelarvereeeglite kohaselt just struktuurset positsioonist, mitte nominaalsest. Nii et siin on tõesti probleem täiesti olemas.

13:32 Esimees Henn Põlluaas

Aivar Sõerd, täpsustav küsimus, palun!

13:32 Aivar Sõerd

Minu küsimusele te ei vastanud, aga ma tõesti tahan saada peaministrilt informatsiooni. Te olete paremini informeeritud kui meie siin. Me ei tea ju, meil ei ole informatsiooni selle kohta, mis eelmisel aastal juhtus, et ka nii madalale seatud latt maha aeti, samal ajal kui maksutulud laekusid hästi ja majandus kasvas.

Aga tuleme nüüd eelmisest aastast sellesse aastasse. Esimese kvartali kohta on nüüd üht-teist teada ja puudujääk on suurenenud 1,7%-ni, puudujääk on 438 miljonit eurot. Maksutulud hakkasid vähenema märtsis, maksutulude vähenemise mõju on 120 miljonit. Aga 210–220 miljonit on riigieelarve mõju. Esimeses kvartalis seda kriisiasja veel ei olnud, see saabus alles märtsi lõpus. Ma küsin teilt jälle informatsiooni, te valdate seda, rääkige meile. Sel aastal võetakse arutul hulgal võlga, ligikaudu 1 miljard on juba võetud, juunis kavatsetakse järgmine laen võtta. Kuidas te neid kulusid seirate ja kuhu see raha läheb? See on küsimus. Lisaeelarve meetmeid ei ole ju täismahus rakendatud, mis puudutab KredExit ja

MES-i. MES-ist ja KredExist pole ju veel õieti väljamakseidki tehtud. Mis põhjusel on see miinus esimeses kvartalis nii suur ja kuhu see laenuraha läheb? Kas te seda julgete tunnistada, et sellest laenurahast ainult osa läheb kriisi meetmete ja lisaelarve meetmete tarbeks ning suurem osa läheb kasvanud eelarvepuudujäägi katteks? Ja kas te tunnistate, et märkimisväärne osa laenurahast läheb ka ametnike palkade maksmiseks?

13:34 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma ütlen ausalt, et teiega peetav debatt on väga huvitav. Ma ütlesin selle aluspõhimõtte, mis 2018. aasta kohta käib, juba ära. Lisaks ütlen veel seda, et riigieelarve kasutamise kohta teate te ju ise. Aga tahtsite infot, ma vastan teile: koostatakse riigi majandusaasta aruanne, mida auditeerib Riigikontroll, ja selle kinnitab Riigikogu. Selles aruandes ei tuvastatud kordagi raha eesmärgipäratut kasutamist.

Nüüd, te hüppate siin kolme aasta vahel hop-hop-hop. Ma püüan tulla 2020. aasta juurde. No te teate ju ise, et siin on sisend olnud hoopis teistsugune, mis puudutab toimunut. Te ütlete, et märtsis kriisi väga ei olnud. Härra Sõerd, eriolukord hakkas kehtima 12. märtsil. Olgem ausad, et väga ruttu läksid ikkagi väga paljud ettevõtted kinni, tarbimine kahanes. Te küsite, kuhu see raha läheb. See on väga õige küsimus, et kuhu see läheb. Kõigepealt KredEx – ütleme, et see on seotud investeringutega. See on kindlasti oluline. Oluline on ka see, et hoida üleval teatud riigi kulud, mida me peame välja maksma, kui on maksude alalaekumine, ja sel aastal saab maksude alalaekumine olema väga tugev. Te ütlete mulle nii hellitavalt, et mina tean palju infot, aga minu arvates teate te endise rahandusministri ja maksuametnikuna ka ise seda infot väga hästi. Tuleb hoida erinevad maksuread, kriteeriumid täna üleval – sinna läheb see raha. Kohalike omavalitsuste toetuseks läheb raha. Mul on praegu ees KredExi meetmed. KredExisse läks ju kolm erinevat meetet: käendus, käibelaen 500 miljoni ulatuses ja siis veel uutele projektidele 50 miljoni jagu laenu, just selleks, et majandust võimalikult kiiresti stimuleerida. Siin on olemas näiteks taotletav käendussumma – kui me räägime käendusest –, see on 41 miljonit eurot. Taotletav laenusumma on 283 miljonit eurot. Jah, lepingud on tehtud teistele summadele, aga ma räägin sellest, mis on hetkel taotlustena sees. Käendused ja laenud kokku on praegu 360 miljonit, see on praeguse hetke seis – vabandust, 18. mai seis. Samuti on EAS-i meetmed: majutus, turism, reisibürood, atraksioonid, turismimeetmed. Siin on samuti suured rahasummad, mida taotletakse. Nagu ma Anneli Akkermannile ütlesin, on taotlusi esitatud üle 22 miljoni, peaaegu 23 miljoni euro ulatuses.

Ja samas ettevõtjad, härra Sõerd, praegu just ütlevad, et riik peab laenu andma, peab käituma vastupidi turusituatsioonile, peab praegu raha just investeringutesse suunama – olgu selleks teed või hooned, näiteks viimase miili väljaehitamine või korterelamud. Sinna on praegu see raha peamiselt suunatud.

13:37 Esimees Henn Põlluaas

Andres Sutt, palun!

13:37 Andres Sutt

Aitäh! Hea peaminister! Riigikontrolli hinnang on tegelikult olnud ju hävitav ja minu meelest seadsite te lati oma vastuses, et te ei ole teadlikult üle kulutanud, ülimaldala. Teadmatu ülekulutamine on ju sama halb. Selle aruande põhjal jääb mulje, et Vabariigi Valitsusel, alustades peaministrist, puudub tegelikult ülevaade, kuidas tulud ja kulud riigi rahanduses jaotuvad. Vähemalt regulaarne ülevaade puudub. Riigikontroll on toonud välja üheksa riski, millest kaks on minu meelest eriti kõnekad. Üks neist, risk nr 3, näitab seda või viitab sellele, et rahandusprognoosi väline hindamine on võrreldes makromajanduse prognoosiga vähene ehk Rahandusministeerium tugineb põhimõtteliselt ainult oma majasisesele analüüsile. Ma arvan, et see peaks olema palju laiem. Aga veelgi kaalukam on risk nr 7, mis ütleb, et riigieelarve raha jooksvat kasutamist ehk kulude tegemist sisuliselt ei jälgita ega analüüsita. Kuidas saab selline asi võimalik olla?

13:39 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Te teate, et mina olen tõesti olnud väga tugevalt Eesti ametnike ja ametkonna toetaja, ja olen seda jätkuvalt. Nüüd, see teie ütlus, et tuleks vaadata laiemat pilti, mitte ainult Rahandusministeeriumi oma, ei ole vale. Samas peab riik ühel hetkel millelegi toetuma. Ja tõesti, see on olnud Rahandusministeeriumi prognoos – on see kevadine prognoos või on see suvine prognoos. Te ütlete, et

tuleb parandada infovahetust. Sellega olen ma päri ja seda ütlesin ma ka härra Sõerdile. Seda toob Riigikontroll välja, seda tõi eelarvenõukogu välja, aga seda toob ka Rahandusministeerium täna välja, et seda struktuurset positsiooni me ei saa teada. Seesama 2018 *versus* 2019 aprill. Loomulikult oleks olnud palju parem, kui oleksime suutnud struktuurse positsiooni saada teada võimalikult vara, 2019. aasta alguses, rääkimata 2018. aasta novembrist või detsembrist. Ma mäletan, et toona oli arutelu, mille käigus Rahandusministeerium ütles, et praegu on kõik hästi ja kui on võimalik, tuleb investeeringuid selle aasta jooksul rohkem teha. Nii ütles ta toona, sügisel. Selgus, et ka investeeringutes oli ülekulu. Jah, ei saa öelda, et ainult alkoholiaktsiis langes toona alla majanduskasvu. Ütleme, et majandus kasvas ja alkoholiaktsiis pidi laekuma kiiremini, aga ei laekunud. Tegelikult olid 2018. aastal ju teatud kulutused, mille riik pidi nii või teisiti välja maksma ja mis olid suuremad. Ma mäletan, et näiteks vanemahüvitist tuli rohkem maksta, pensione tuli rohkem maksta, olid arvestuslikud kulud, mis igal juhul tuli tasuda. Aga, härra Sutt, selles mõttes olen ma küll teiega päri, kui te ütlete, et seda süsteemi tuleb muuta operatiivsemaks, kiiremaks, et need n-ö ohulambid hakkaksid põlema varem kui kolmekuulise viitega või tegelikult isegi neljanda kuu alguses. Sellega olen ma päri. Kui teil on häid mõtteid, siis palun andke teada. Kindlasti võtame need pardale. Teil on häid mõtteid, ma olen sellega päri. Aga probleem on siin sees, kõik on sellele viidanud ja keegi ei eita seda probleemi. Aga ma ei hakka ju teile vastama, et kõike seda, mida 17 aastat on tehtud, nüüd kohe päevaga ümber ei tee, paremaks ei tee. Aga tegelikult, võtame siit poliitika korraks maha. Loomulikult on seda asja vaja paremaks teha ja ma arvan, et koos saame hakkama.

13:41 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

9. 13:41 Tartu ümbersõidud

13:41 Esimees Henn Põlluaas

Küsimus nr 9, küsib Urmas Kruuse ja vastab peaminister Jüri Ratas, palun!

13:42 Urmas Kruuse

Austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Peaministriks saades lubasite opositsiooniga kõvasti koostööd teha. Kui te oleksite opositsiooniga kõvasti koostööd teinud, siis poleks me pidanud täna riigieelarve kohta nii negatiivset auditit lugema – seda sellepärast, et me jõudsimme siin saalis mitu korda hoiatada, et valitsus kulutab tegelikult üle. Te oleks suutnud ka ilma väidetava teoreetilise statistikata teha paremaid otsuseid, aga mis puudutab kulutamist, siis oli tunnetus sellel valitsusel paigast ära.

Oma eelmises mulle antud vastuses olite te suhteliselt pahane, et ma justkui võrdlesin maasikakasvatust jalgpalliga, ja väitsite, et selleks peab ikka kõvasti pingutama. Need näited ei ole tulnud mitte sellest, et mina siin pingis kõvasti pingutan, vaid ikka teie tegevusest ja sellest loogikast. Te olete siin saalis täna kümneid kordi kaitsnud oma 2 + 2 põhimõtet ja selle küsimuse mõte oli selles, et kui lubatakse kontaktset jalgpalli, siis tervishoiu mõttes võiks lubada ka maasikakorjamist kas või selle 2 + 2 reegli näitel. Aga mind pani muretsema tegelikult see, et kui avame spaad ja hotellid, kuid ei luba õhtuti tegutseda restoranidel või kohvikutel, siis spaade ja hotellide avamisest üksi ei ole midagi kasu ja sinna tuleb raha juurde maksta.

Aga nüüd Tartu ümbersõitudest. Nendega seotud küsimusele tahan ma tegelikult konkreetsest vastust saada. Siin mõni aeg tagasi peetud arutelude käigus öeldi, et lõunaringi ehitamine lükati edasi, selle valitsuse silmapiirilt välja. Ma pean silmas seda aega, kui tulevad uued valimised. Kuna te olete kaitsnud võimalust, et taristuobjektidesse tuleb investeerida, siis öelge, kas te toote nüüd Tartu lõunaringi investeeringu varasemasse aega ega jäta seda aastasse 2024? See on kõige liiklusohutikum ring Eesti Vabariigis, vähemalt selle statistika kohaselt, mida mina lugenud olen.

13:44 Peaminister Jüri Ratas

Härra Kruuse, mina ei ole teie peale pahane, nagu te ütlesite. Tõesti ei ole. Vastupidi, minu meelest on väga paljud teie mured saanud viimase 3,5 aasta jooksul lahendatud. Küll me oleme arutanud siin teiega Eesti Maaülikooli teemat, et sinna raha juurde saada – see küsimus on lahendatud, nagu te teate,

see veterinaarküsimus, hobuste küsimus. Samuti on *top-up*'i küsimus, mis teil hingel on olnud, saanud lahenduse. Ma arvan, et oleme teiega rääkinud mesilasperedest, tarude toetusest. Paljud asjad on minu meelest ikkagi koostöös sündinud.

Ma ei tea, miks te seda 2 + 2 põhimõtet ründate. Ma ei saa sellest aru. Jah, ilmad on ilusad ja soojad, viirusepuhang on tänaseks vaibunud. See on nii inimlik, inimesele nii omane öelda, et nüüd on kõik jälle samamoodi, nagu oli enne. Aga ei ole ju! Kõik ütlevad, et seni, kuni vaktsiini või ravimit ei ole, ei saa me minna tagasi varasemasse normaalsusse. Me vajame mingisugust distantsi. See on peamiselt inimeselt inimesele kanduv haigus, see on kindlaks tehtud. Ja see ongi põhjus, miks 2 + 2 reegel on kehtestatud. Minu meelest ei ole põhjust selle pärast pahandada. Ma saan aru, et te tahate kõik jälle vabaks lasta, aga keegi peab ju ütleva, et kõike ei saa veel vabaks lasta. Kui kõik vabaks lasta, läheb nakkuskordaja taas väga kiiresti üles. See läheb väga kiiresti üles! Minu meelest soov olla populaarne ja öelda, et teeme nüüd kõik jälle lahti – ma tahan ka kõike lahti teha, aga minu meelest peavad mingisugused piirangud meil mõnda aega siiski veel olema. Ma ei taha öelda, et 2 + 2 reegel peaks kehtima aegade lõpuni, aga hetkel peab distantsi hoidma. Te olete mures spaade pärast. Spaad avatakse minu meelest 1. juunil ja nad on olnud selle üle pigem õnnelikud. Jah, seal on see 50%-lise täituvuse piirang, aga sõnum on minu meelest olnud väga konkreetne. Ma saan aru, et te olete mures nende spaade ja restoranide pärast, eeskätt alkoholimüügi seoses. Mulle tundub, et see on nii. Püüame ka neid küsimusi lahendada.

Ja nüüd teie põhiküsimus, see, mida te tahtsite küsida, aga küsisite eespool nii paljude teiste asjade kohta. Ka emotsiooni oli tunda. Ma ei taha, et te tunneksite, et keegi on teie peale pahane. Tartu ümbersõit, lõunaring, millest te rääkisite – jah, hetkel on see tõesti teehoiukavas, nagu te õigesti ütlesite, vist 2024–2025. Aga me oleme otsustanud kõik projektid uuesti üle vaadata, et kui majanduslangus peaks tulema veel suurem, siis saaks ka riigi poolt veel rohkem investeeringuid turule viia. Kui küsimus on selles, kas seda projekti on võimalik ettepoole tuua, siis tuleb eeskätt riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia menetlemise käigus ka see üle vaadata. Hetkel on see tõesti plaanitud aastasse 2024, nagu te ütlesite.

13:47 Esimees Henn Põlluaas

Urmas Kruuse, täpsustav küsimus!

13:47 Urmas Kruuse

Aitäh! Me ei ründa ju tegelikult 2 + 2 reeglit, vaid seda valikulist loogikat, mida peaminister oma korralduste või väljaütlemistega on ilmutanud. Ja viide sellele, et kui jalgpalliplatsile mahub 20 inimest ilma 2 + 2 reeglita, siis ma väidan, et sama suurele maasikapõllule mahuvad ka maasikakorjajad ära 2 + 2 reegli järgi. See näitab seda, et 2 + 2 põhimõte ei ole teil nagu üdini, lõpuni strateegia osa ja see ei toimi. Sama puudutab restoranis laua tellimist. Te saate ka ise sellest väga hästi aru. Kui te ühelt poolt ütlete, et perekonnad käivad lähestikku läbi ja usaldavad üksteist, siis ma julgen öelda, et nende inimeste usaldus, kes panevad restoranis laua kinni näiteks kuuele inimesele, kellest kaks on perekonnatuttavad, on täpselt sama suur kui nendel, kes kodus kohtuvad. Ehk teisisõnu, selle pärast ei peaks restorane sulgema. Ja peale kümnet ei pea alati ka alkoholi ostma, vaid võib niisamagi väljas istuda.

Aga nüüd ma jätkan oma küsimust ja toon järgmise näite. Mure on olnud sellepärast, et lõunaring oli projekt, mis tegelikult oli valmis ja võis minna ehitusse, aga valitsus ise lükkas selle kaugemasse tulevikku. Nüüd ilmus ajakirjanduse kaudu välja teine teadmine, et ka põhjapoolne projekt ei mahu kavasse, isegi kuni 2030. aastani mitte. Ma tahan küsida, mis mure teil selle Tartu ja tartumaaalastega on, et sellised olulised objektid niivõrd palju edasi lükatakse. Ja kuna te andsite siin moka otsast märku, et olete valmis kaaluma lõunaringi ehitamise ettepoole toomist, mis oleks täiesti mõistlik lähenemine – aga soovitatavalt mitte pool kuud enne valimisi, vaid ikkagi juba varem –, siis kas põhjaringil on lootust kavasse jõuda? See oleks loogiline jätk kogu Tartu ümbersõidule, millest saavad kasu kõik lõunaeestlased.

13:49 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma saan aru, et nüüd on teil jalgpall hambus ja te tahate, et ka seal hakataks järgima 2 + 2 reeglit. No jalgpalli ei saa mängida 2 + 2 reeglit järgides. Seesama Premium liiga – las ta nüüd toimub, hakkab pihta, mängijad saavad vutti taguda nii treeningutel kui ka võistlustel. Te ütlete, et 2 + 2 reegli

kohta antakse erinevaid sõnumeid ja et see ei tööta n-ö lõpuni. Andke andeks, austatud Riigikogu, aga ka siin saalis ei järgita ju 2 + 2 reeglit lõpuni. Näete, härra Randpere ja härra Laanet istuvad kindlasti teineteisele lähemal kui kaks meetrit. No hea küll, muidugi võivad nad kahekesi koos istuda, kui olla punktuaalselt täpne. Aga selge on see, et mingeid erisusi loomulikult on. Ka selle reegli puhul sai toona öeldud, et kui seda ei ole võimalik järgida, siis võib nii olla. Aga üldjoontes on neid nõudeid ju täidetud. Ausalt öeldes, kui te tahate mustvalget lahendust, siis peaks 2 + 2 reegel kehtima igal pool ja me peaks põhimõtteliselt selle jalgpalliliiga ära lõpetama. Ma eile juba nägin, kuidas mõned inimesed väga huviga jalgpallivõistlust vaatasid. Öelda täna, et jätame jalgpalli ära – no mina seda küll ei toeta, ausõna ei toeta. Tuleme tagasi selle Tartu juurde. Tegelikult te tahate ju küsida seda – küsige otse, mis te siin keerutate – , et kuna Keskerakond ei ole Tartus võimul, siis kas sellepärast ei anta sinna investeeringuid. See on vale jutt, see on vale väide, sellel ei ole mingisugust alust. Loomulikult on Tartu oluline linn, Tartu on kallid linn – minule on ta küll kallid – ja Tartut tuleb toetada, igal juhul tuleb toetada. Mitmed ettevõtjad on täna öelnud, et nad vajavad konkreetset sõnumit, kas riik annab siis, kui tuleb majanduslangus, turule rohkem investeeringuid. Eriti puudutab see ehitussektorit, kes kardab ikka väga. Selle aasta sügisel ja talvel on väga paljud suured ehitusfirmad väga murelikud. Ja seda ju Riigikogu tegelikult tegi – kohaliku omavalitsuse investeeringud, teede investeeringud, kortermajade investeeringud, lammutusinvesteeringud. Seda kõike, mis ma praegu üles lugesin, on kokku üle 200 miljoni. Nüüd see, et teha veel, just see valmisolek – vaadake, et ei oleks nii, et meil on majanduslangus ja me ütleme, et meil pole projekte. See oli ka eelmise neljapäeva kabinetiootsuse mõte, see, et meil tõesti oleksid need projektid valmis ja me saaksime need võimalikult kiiresti ehitushangetesse suunata. Ja liiklusohutus, mille peale te rõhutate – siin on mu seisukoht sama mis teil. Igal juhul vaatame me riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia arutelu käigus üle ka need objektid, mida teie nimetasite.

13:52 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Valdo Randpere, palun!

13:52 Valdo Randpere

Aitäh! Hea peaminister! Ma kõigepealt aitan natukene sind ja ka Urmas Kruuset selle jalgpalliteema osas, see on maailmas erinevaid lahendusi leidnud. Näiteks Taanis on kehtestatud reegel, et jalgpalli ei tohi mängida peaga ja ei tohi olla kehalist kontakti, mis kõlab ju natukene jaburalt. Aga seda 2+2 reeglit ei ole sa, Jüri, Riigikogus saanud kunagi kehtestada, sest täidesaatev võim ei saa seadusandlikku võimu kamandada. Nii on!

Aga mul on ka küsimus ja see ei ole tegelikult mitte Tartu ümbersõidu kohta – sellega seoses sain ma kõik nüüd teada –, vaid maskide kohta. Jüri, sa käisid kolm kuud ringi ja rääkisid, et maskid on sotsiaalne norm, kuid nüüd oled sa juba kolmandat päeva ilma maskita. Ma ei ütle, et see ei sobi sulle, iseenesest oled sa üks neid inimesi – ja neid ei ole mitte vähe –, kes näeb ilma maskita välja veel parem kui maskiga. Nii et selle poolest on kõik okei. Ma tahan teada, kas maski kandmine on nüüd sotsiaalne norm või ei ole ja kas see sotsiaalne norm kaotas kehtivuse koos eriolukorra lõppemisega või said maskid otsa. Milles on asi? Kuidas ma pean käituma?

13:53 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, Valdo, selle ilusa komplimendi eest! Suur aitäh! Tõesti, see on armas! Mina ütlen samuti, et peaga löödud väravad on alati väga efektsed. Ma ei kujuta ette, et mängitakse jalgpalli ja peaga ei tohi väravat lüüa. Tõesti, need on alati väga efektsed. Eriti veel siis, kui need tulevad nurgalöögist – tuleb kõrge hüpe ja löök peaga sinna nurka, väga efektne! Nii et ka mina seda erisust, et peaga ei tohi mängida, jalgpalli puhul ei toeta. Muide, jalgpalliga on üldse väga huvitav lugu. Nimelt peaks sel aastal kerkima jalgpallihall Eestis nelja kohta, sh Tartusse. Minu meelest on see väga positiivne, see on Tartu linna ja riigi koostöö. Nüüd maskidest. Ma arvan, et kõigepealt küsid sa seda, miks mina siin infotunnis praegu maskiga ei ole, kuigi varem olen olnud. Põhjus on selles, et eriolukord on lõppenud ja epidemioloogiline olukord on läinud paremaks. Ma hindan seda, et kõik Riigikogu liikmed on väga vastutustundlikud ega tule haigena tööle, nii nagu keegi teinegi ei tohiks minna haigena tööle, kooli, lasteaeda. Seda esiteks. Teiseks, sa küsid, kas mask on minu jaoks sotsiaalne norm. Ma vastan, et jah, mask on minu jaoks jätkuvalt sotsiaalne norm, kui ma lähen näiteks kaubanduskeskusesse, toidupoodi. Seal panen ma maski ette. Ma ei tea, kas sa küsisid ka selle kohta, kui kauaks see nii jääb. Igal juhul mõnda aega ma seda kindlasti veel kannan. Nii et jah, kui ruumis on rohkem inimesi või lähikontakti tõenäosus on väga suur, siis mina

maski kannan. Soovitan, hea Valdo, ka sinul seda kanda, sest mask pigem peletab koroonat, kui kutsub seda ligi.

13:55 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh!

10. 13:55 Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjon

13:55 Esimees Henn Põlluaas

Ma palun küsijal Katri Raigil teha hästi kiiresti, sest meil peab jääma aega ka saalikutsungiks, ja palun ka peaministril, kellele küsimus on suunatud, vastata hästi ruttu.

13:56 Katri Raik

Lugupeetud peaminister! Kuna ma ei oska küsida midagi jalgpalli kohta, pean küsima erakondade rahastamise järelevalve kohta. Hea peaminister, sinuga seostatakse korruptsioonivaba Keskerakonna sündi. Ole hea, ütle, kas ma sain täna õigesti aru, et te pooldate seda lähenemist, et praegu üleval olevad, kaasa arvatud Keskerakonna vastu esitatud nõuded arutab komisjon lõpuni, menetleb lõpuni praegu kehtiva korra järgi ja need ei vanane. Kas ma sain õigesti aru, et selline oli teie mõte?

13:56 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma ei kujuta ette, et kui see ülesanne läheb nüüd Riigikontrolli alla, siis me ütleme, et need nõuded, mis on menetluses, kukuvad kuidagi kahe tooli vahele. Loomulikult tuleb need lõpuni menetleda. (Hääl saalist.) Ma arvan, et kui Riigikontroll selle üle võtab ja kui Riigikogu nii soovib ja ERJK sel hetkel enam ei toimetata, siis peab Riigikontroll seda edasi menetlema. Absoluutselt!

13:57 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Ma tänan häid kolleege küsimuste eest! Ma tänan kõiki ministreid vastuste eest! Kahjuks on aeg läbi ja meie infotund lõppenud.